

Andocsi Szent Ferenc Óvoda

Tevékenységek központú

Pedagógiai Program

Kelt: Andocs, 2022. október 1.

1. BEVEZETŐ

Óvodánk 1961-ben épült, 50 férőhelyes, 2 csoport működtetésére alkalmas. Az épület jól tagolt, a csoportszobák jó fekvésűek, világosak. A csoportszobák berendezésénél az egészséges életvitel, a praktikusság, a tevékenységközpontú élet megszervezhetősége és az esztétikum dominált. A gyermekek mozgásigényének kielégítésére tornaszoba áll a gyermekek rendelkezésére.

Udvarunk tágas, szépen parkosított, a nyári melegben az árnyékról egy nagy platánfa gondoskodik. Udvari játékaikat az előírásoknak megfelelően alakítottuk ki, melyek élményszerű tevékenységeket, változatos mozgáslehetőséget nyújtanak a gyermekeknek, figyelembe véve egészségük védelmét is.

Az óvodának konyhája nincs, de az egészséges étkezés feltételei biztosítottak.

2. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

2.1 Személyi feltételek

- Óvodánkban a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.
- Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek.
- Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.
- Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.
- A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.

2.2 Tárgyi feltételek

- Óvodának rendelkezik a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel.
- Az óvoda épületét, udvarát, berendezését oly módon alakítottuk ki, hogy az szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfeleljen változó testméretének, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését.
- Lehetővé teszi a mozgás- és játékigényük kielégítését, és a gyermekeket, harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal veszi körül. A gyermekek által használt tárgyi felszereléseket számukra hozzáférhető módon és a biztonságukra figyelemmel kell elhelyezni.
- Az óvoda egyidejűleg megfelelő munkakörnyezetet biztosít az óvodai munkatársaknak, valamint lehetőséget teremt a szülők fogadására.

GYERMEKKÉP

- Az Alapprogrammal összhangban pedagógiai programunk az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.
- A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg.
- A gyermeknek sajátos, életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.
- A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó.
- Az óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

4. ÓVODAKÉP

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

Óvodánk a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

Óvodai nevelésünk célja, hogy:

- elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével, ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is.
- Nevelőmunkánk színvonalának folyamatos fejlesztése.
- Megfelelés a társadalmi elvárásoknak.
- Partnerközpontú szemlélet erősítése.

A gyermek egészséges fejlődési tempójának figyelembevételével az iskolakezdéshez szükséges képességek megalapozása, ami a későbbi életszakasz fejlődéséhez megfelelő alapot ad.

Óvodai nevelésünk feladata:

- Az alapfunkciók ellátása nyugalmat sugárzóan, tevékeny életrenddel.
- Olyan környezeti feltételrendszer megteremtése, ahol a gyermekek segítségünkkel sokoldalúan, harmonikusan fejlődhetnek.
- Minden gyermeket el kell juttatni – saját belső erőit aktivizálva és jogainak teljes körű tiszteletben tartása mellett – képességeinek maximumára.
- Szemléletében egységes, módszereiben sokszínű pedagógiai munka.

Az óvodai nevelésben alapelv, hogy:

- a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi;
- a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását;
- az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.
- A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.
- A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik:

- A gyermeki szükségletek kielégítéséről, nevelésünket a gyermekek pozitív tulajdonságainak erősítése, bátorító nevelés hatja át.
- Az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről;
- A testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról; Minden gyermeknek joga van a saját fejlődési üteméhez.
- A gyermeki közösségben végezhető sokszínű - az életkornak és fejlettségnek megfelelő - tevékenységekről, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető játékról; e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség tartalmakról, emberi értékek közvetítéséről;
- A gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.
- Biztosítjuk az egységes, sokszínű, következetes nevelést.
- Annak elfogadására és megértésére neveljük a gyerekeket, hogy különbözőek vagyunk egymástól.
- A játékot tekintjük a gyermek legfontosabb, tevékenységének, a tapasztalatok gyűjtőhelyének, a legfőbb személyiségfejlesztő eszköznek.
- Kezdeményező szerepet vállalunk partnerkapcsolatainkban, különösen a gyermekek szüleivel.
- Különös figyelmet fordítunk a hátrányos és a halmozottan hátrányos gyerekek nevelésére fejlesztésére. Környezettudatos magatartás.

5. KONCEPCIÓNK SÉMÁJÁNAK MAGYARÁZATA

Céljaiban és feladataiban követi az Alapprogramot.

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezért nevelőmunkánk:

- az egészséges életmód alakítására,
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelésre,
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítására épül.

Tevékenységformák:

A tevékenységek között kiemelt szerepet kap a játék, melybe beépül a valamennyi tevékenység spontán és az óvodapedagógus által irányított megfigyelés és tapasztalatszerzés formájában.

Az évszakok változását követő tevékeny tapasztalatszerzés áthatja mindennapjainkat, az ember és a természet kapcsolatrendszerét.

- Játék
- Mesélés, verselés
- Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
- Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka
- Mozgás
- Külső világ tevékeny megismerése
- Munka jellegű tevékenységek
- Játékba integrált tanulás

Koncepciónk megvalósításának alapfeladata olyan szociális közeg – légkör megteremtése, ahol a gyermek kifejezheti önmagát, kérdezni tud, véleménye van, és válaszolni akar.

Nevelésünkben hangsúlyozzuk a differenciált bánásmód alkalmazását, de tudjuk, hogy a jó közösség is segíti a gyermek fejlődését.

A közös élményeknek az örömteli tevékenységeknek nagy a pozitív irányú nevelő hatásuk.

A családi nevelést kiegészítve, - ha szükséges segítve - vállaljuk küldetésünket.

6. Nevelésünk keretei

6.1. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.

6.2. Az egészséges életmód alakítása.

6.3. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

6.1. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.

Mindezért szükséges, hogy:

- A gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék;
- Az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;
- Az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek;
- Az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.
- A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása.
- Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni

a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

- A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Célja:

- Érezzék jól magukat a gyermekek óvodánkban.
- Aktív, kiegyensúlyozott gyerekek nevelése, akik tudják, hogy számíthatnak a felnőtt segítségére, és biztonságban érzik magukat.
- A gyermekek viselkedése alkalmazkodjon az emberi együttélés szempontjából lényeges szabályokhoz.
- Önszabályozási képesség jellemezze őket, tudjanak kompromisszumot kötni.
- Legyenek megértők, toleránsak másokkal.

Feladata:

- Biztonságos, derűs, szeretetteljes életrend kialakítása.
- A szabályok megismertetése, tudatosítása.
- Magatartásuk érzelmi vezéreltségének csökkentése.
- A gyermekek erkölcsi és akarat tulajdonságainak fejlesztése.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Óvodai szabályrendszer lebontása korcsoportokra.
- Érzelmi biztonságot nyújtó családi légkör megteremtése a beszoktatástól az óvodáskor végéig.
- A gyermek-gyermek, a felnőtt-gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása. Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességének formálása, erősítése, a társas kapcsolatok létrehozása érdekében.
- A gyermekek erkölcsi tulajdonságainak – együttérzés, segítőkészség, figyelmesség – és akaratának – önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat – fejlesztése.

- A sajátos törődést igénylő gyermekek differenciált nevelése szakember segítségével.

A gyakorlatunkban, amire különösen figyelünk:

1. A beszoktatás
2. Az ÉN-től a MI-ig.

1. Beszoktatás:

- A szülőknek átadunk óvodánk házirendjéből egy példányt, mely tartalmazza azokat a legfontosabb információkat, melyek segítik a szülőket az óvodai életben való tájékozódásban, s melyből megismerhetik a helyileg szokásos szabályokat.
- Beszoktatási időt a gyermekek és a szülők igényeihez igazítjuk.
- Biztonságérzetüket azzal is erősíteni kívánjuk, hogy a csoportos óvónők és a dajka egész nap segíti, nyugtatja szeretetével a kezdeti nehéz napokban.
- Az otthonról hozott „átmeneti tárgyat” – ami segíti a megnyugvást, minden esetben magával hozhatja.
- Mi mindig rendelkezésre állunk.
- A helyes szokások megerősítését, dicséretét előtérbe helyezve gyengítjük az értékrendünk szerinti helyteleneket.
- Az új környezet elfogadásához az új örömforrások közös átélésével vezetjük rá a gyerekeket.
- A „beszoktatás” alatti figyelmünk – a „befogadás” után sem veszít érzelmi töltéséből.

2. Az ÉN-től a MI-ig.

- A gyermek személyiségének szubjektív magva az „én-élmény” társas eredetű, a másikkal való kapcsolatból születik a másikkal a közvetítésével.
- Szükség van a külső segítségre. Amit otthon elsősorban az anya, azt itt óvodánkban az óvónő, - majd a társak segítenek.
- Az „ÉN” és a „MÁSİK” – mindkettő nagyon fontos egymásnak. A „MÁSİK” szerepét mondókázással, énekes-mozgásos játékkal, szerepjátékkal, fantáziajátékkal a gyerekek örömeire és személyiségének alakításához felvállaljuk.

- Hisszük, hogy a jó közösség nem elnyomja, hanem segíti az egyén fejlődését. Megpróbálja legyőzni az akadályokat, tévedésekkel él együtt és sikerélményekből táplálkozik. Ezen az úton kialakul egy reális kép önmagáról és képességeiről.
- Nevelésünkkel hangsúlyozzuk az egyéni differenciált bánásmódot, ugyanakkor fontos szerepet tulajdonítunk a közös élményeknek, örömteli tevékenységeknek (születésnapok, ünnepek, kirándulások stb.).
- Az óvoda életrendje alapján, a csoportok életrendje az, amely alapelveink szerint, az adott életkorban elvárható szokásokat, szabályokat tartalmazza.
- A napi „közös percekben” is kiemeljük a helyes szokásokat, amelyek már visszatükröződnek a gyerekek tevékenységei során. Ilyenkor szólunk a hiányzókról, betegekről is – ki tud róluk?
- A kapcsolatok ápolásában kezdettől fogva jelentős szerepe van az állandó személyes érintkezésnek, a kommunikációnak.
- A szociális tanulás spontán és tudatosan szervezett pedagógiai hatásai által juttatjuk el a gyerekeket a társakkal való pusztán együttléttől az együttműködésig, az „én”-től a „mi” tudatának kialakulásáig.
- Törekszünk arra, hogy a gyermekek érezzék, hogy összetartoznak. Ezt az összetartozást erősítjük különböző óvodai szintű közös programokkal (farsang, gyermeknap). A gyermekközösség alakításában fontos szerepe van a szülők közösségének is, akik segítenek programjaink megvalósításában.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Ragaszkodnak óvodájukhoz, a felnőttekhez. Érzelmekben, szavakban, tettekben hozzák nyilvánosságra.
- Aktívan vegyenek részt a közösségi életben.
- A gyermekek igényévé válik a viselkedés szabályainak betartása. Egymást figyelmeztetik a szabályok betartására.
- A felnőtt kérése nélkül is segítenek egymásnak, együtt éreznek a társaikkal. Szívesen dolgoznak a közösségért.
- Alakuljon ki szabálytudatuk, vállalják tetteik következményét.
- Érdeklődnek társaik, barátaik iránt. A csoportba érkező vendégeket szeretettel fogadják. Óvodán kívül, ha találkoznak, köszöntik egymást.
- Igyekeznek legyőzni a felmerülő akadályokat.
- Értsék meg és tartsák tiszteletben a társaik közötti különbözőségeket.
- Testileg, lelkileg, szociálisan érettek az eredményes iskolai munkához.

6.2. Az egészséges életmód alakítása

Célja: Alakuljon ki a gyermekben az egészséges életvitel igénye.

Feladata: Az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi-lelki fejlődésének elősegítése, egészségkultúrájuk kialakítása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.
- az iskolai tanuláshoz szükséges készségek kialakítása.

Az egészségfejlesztés területei:

- egészséges táplálkozás
- mindennapos testnevelés, testmozgás
- személyi higiéné
- testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

- a bántalmazás, erőszak megelőzése
- baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás -

A gyermekek egyéni szükségleteinek pontos és sokrétű megismerése, kielégítése:

- A gondozás az óvodai nevelés egyik alapvető tevékenysége.
- A beilleszkedést jelentősen megkönnyíti a fokozatos beszoktatás.
- A testi szükségletek kielégítése, a természetes testközelség megléte alapozza meg a gyermekek jó közérzetét, ami minden egyes tevékenységhez szükséges.

Egészségük védelme és edzettségük biztosítása

A gyermekek egészségvédelme:

A gyermekcsoportokban a fertőző betegségek gyors terjedését szellőztetéssel, párologtatással, szabadban történő edzéssel, helyes öltözködéssel, higiénikus eszközökkel próbáljuk megelőzni, gátolni.

A napközben megbetegedett gyermekeket fokozott gondoskodással ápoljuk, indokolt esetben (láz, hányás, hasmenés stb.) társaitól elkülönítjük, és értesítjük a szülőket. Betegség esetén nem adunk be a gyermeknek gyógyszert. Kivételt képeznek a gyermek életmentő gyógyszerei és a krónikus betegség esetén a szakorvosi meghatalmazás alapján az előre behozott, a gyermek nevére szóló egyedi készítmények. Ha szükségesnek látjuk, orvosi ellátásról gondoskodunk. Lábadozó, gyógyszeres kezelés alatt álló gyermek az óvodát teljes gyógyulásáig nem látogathatja.

A gyermek fertőző betegsége esetén az óvodát azonnal értesíteni szükséges, mert a további megbetegedések elkerülése érdekében fokozott figyelmet fordítunk a fertőtlenítésre, tisztaságra.

A helyes életritmus:

Az életkornak megfelelő helyes életritmus kialakítása az egészséges testi és szellemi fejlődés alapfeltétele. Ezt szolgálja a gyermekek életrendjét, időbeosztását tartalmazó napirend. A napirend rugalmassága lehetővé teszi a folyamatosságot, de a főbb kereteket betartjuk a gyerekek biztonságérzete, tájékozódása és a szokások alakulása érdekében.

Táplálkozási szokások:

A megfelelő táplálkozás a növekedés és a fejlődés elengedhetetlen feltétele. Óvodánkban napi háromszori étkezéssel tápanyagszükségletük $\frac{3}{4}$ részét kapják a gyerekek. A szülőket a heti étrendről rendszeresen tájékoztatjuk a folyosón található hirdetőtáblán. Az étkezés önkiszolgálással és naposi tevékenységgel valósul meg. A szülőkkel való beszélgetések során megismerjük a gyerekek táplálkozási szokásait, ennek megfelelően nagy tapintattal segítjük, szoktatjuk őket az önálló étkezésre, az önkiszolgálás szokásainak kialakítására. Az ízléses terítés váljon igényükké.

A különleges étrendet igénylő gyermekek étkeztetését, ellátását az ételmezésvezetővel egyeztetve, orvosi igazolás alapján megszervezzük, fokozott figyelemmel kísérjük (tejérzékeny, lisztérzékeny, 1-es típusú cukorbetegség).

A zöldség és gyümölcsfogyasztás az egészséges fejlődés elengedhetetlen feltétele ezért fokozottan figyelünk arra, hogy a mindennapi étkezésük részesei legyenek.

A nap bármely szakában ihatnak megfelelő mennyiségű folyadékot. Csak annyi ételt kapnak, illetve szedhetnek a tálból, amennyi jó étvágyal el tudnak fogyasztani.

A gyermekek óvodán belüli egyéni nassolása etikátlan, és zavaró a többi gyermek szempontjából, ezért csokoládét, cukorkát, egyéb más ételt nem engedünk meg behozni a gyermekek részére.

Higiénés szokások:

A testápolás a gyermekek tisztaságigényének, egészségügyi szokásainak megalapozását szolgálja. Az óvodai és a családi gondozás szokásainak összehangolása segít az azonos elvek betartásában. A testápolási teendők elvégzéséhez a feltételeket úgy teremtjük meg, hogy a gyermekek fokozatosan, önállóan végezhesék azokat (fogmosás, kézmosás, WC használat).

A fogkrémet és a fogkefét a szülők biztosítják gyermekük számára. Javasoljuk a fogkefék gyakori cseréjét, illetve fertőtlenítését – különösen a betegségen átesett gyermekek esetében.

Feladatunk, hogy saját példamutatással ügyeljünk a tisztaságra, a rendre és személyes gondozottságra, észrevetve ezt a gyerekekkel is.

Öltözködés:

A gyermekek egyéni felszerelésének, ruházatainak kijelölt, jellel ellátott helye van. A gyerekek komfortérzetéhez hozzájárul a kényelmes, praktikus, tiszta a gyermekek méretének és az időjárásnak megfelelő játszóruha. A szülőket – amennyiben szükséges – tájékoztatjuk a réteges öltözködés előnyeiről. A csoportszobák tisztaságának megóvása érdekében váltócipőt kérünk minden kisgyermek számára. Kérünk váltóruhát is, amit kis táskában a folyosón a jelüknél helyeznek el. A szülők igényeinek megfelelően lehet udvari és benti ruhája is a gyermeknek lényeg, hogy a gyermek jól érezze magát benne és szabad mozgást biztosítson számára.

Pihenés, alvás:

A mi óvodánkban pihenés van az alvás kényszere nélkül.

A nyugodt pihenés, alvás légkörének megteremtése minden óvodai dolgozó feladata. Ebéd után alapos szellőztetéssel biztosítjuk a friss levegőt a pihenéshez.

A gyermekek pihenését mesével, csoportbábbal, dúdolgatással segítjük, illetve megengedjük az elalvást segítő puha, balesetmentes játék, plüss állatka behozatalát, ezzel is fokozva a gyermek biztonságérzetét.

A gyermekek alvásiigénye különböző, ezért kb. egy órai pihenő után lehetővé tesszük, hogy a nem alvó gyerekek csendes tevékenységet folytathassanak.

Levegőzés:

Az egészség megőrzéséhez fontos, hogy a gyermekek szervezete képes legyen alkalmazkodni az időjárás változásaihoz.

Fontosnak tartjuk ezért, hogy a gyermekek rendszeresen tartózkodjanak a szabad levegőn, mert ezáltal növekszik ellenálló képességük.

Esős, szeles időben a csoportszobákban, tornaszobában, nyitott ablakok mellett mozgásos játékokat szervezünk.

Edzési lehetőség a téli időszakban a csúszkálás, hógolyózás – maga a szabad levegőn való tartózkodás.

A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges környezet biztosítása:

Az óvoda feltételrendszere befolyásolja a gyermekek egészséges életmódjának szintjét.

Az óvoda udvara az egészséges életmódra nevelés egyik színtere. Kialakítása, felszerelése az óvodások sokféle tevékenységét szolgálja minden évszakban és a különböző napszakokban.

Törekszünk az udvar esztétikai szépségére is, ezért örökzöld növényekkel és virágokkal díszítjük.

Az udvar rendelkezik homokozóval, mozgásfejlesztő eszközökkel.

Ezek kiegészítését folyamatosan biztosítjuk. A labdajátékokhoz megfelelő területek állnak a gyerekek rendelkezésére.

Az óvoda épületét a nevelési-fejlesztési feladatok megvalósításának figyelembevételével esztétikusan rendezzük be.

A csoportszoba a játék, a tevékenységek színtere, egyúttal az étkezés és a pihenés helye is. Barátságossá, otthonossá tesszük a gyerekek jó közérzetének biztosítása érdekében. A berendezési tárgyak megfelelő méretűek, könnyen tisztán tarthatók, mozgathatók. Biztosítjuk az elegendő helyet és a játékhöz szükséges eszközöket. Az öltöző kialakítása, berendezése és világítása a gyermekek kényelmes öltözését-vetkőzését szolgálja.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek teljesen önállóan, felszólítás nélkül fésülködnek, mosakodnak, fogat mosnak.
- A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyére teszik azokat. Zsebkeendőjüket önállóan használják.
- Önállóan eldöntik, hogy mennyi ételt fogyasztanak, önállóan töltenek folyadékot a kancsóból.
- Esztétikusan terítenek, az étkezési szokásokat, szabályokat betartják. Biztonságosan használják az evőeszközöket. Étkezés közben halkán beszélgetnek.
- Teljesen önállóan öltöznek.
- A ruhájukat esztétikusan, összehajtva teszik a helyére.
- A környezetükben igyekeznek mindenütt rendet tartani.
- Figyelnek saját külsejükre, melyben megjelenik a szépre, ízlésesre törekvés.

6.2.1. A gyermekek egészségi és testi épségének megóvása érdekében hozott szabályaink

A gyermekek biztonságos és egészséges környezetben történő nevelése érdekében a szükséges feltételrendszer vizsgálata, a feltételek javítása állandó feladat. Minden óvodapedagógus köznevelési törvényben meghatározott feladata, hogy a rábízott gyerekek részére egészségük, testi épségük megőrzéséhez szükséges ismereteket átadja, és ezek elsajátításáról meggyőződik. Az a dolgozó, aki balesetveszélyt vagy balesetet észlel köteles a szükséges intézkedéseket megtenni. Az óvodás gyermeket életkorának megfelelően elméleti és gyakorlati oktatásban kell részesíteni minden olyan tevékenység előtt, ami balesetveszélyt rejt magában, különösen a következők előtt: kirándulás, olló – tű – kerti szerszám használat, testnevelés foglalkozás, lépcsősoron történő levonulás, udvar használat előtt és baleset bekövetkezése után. A gyermekek balesetvédelmi felkészítése a felügyeletükkel megbízott óvodapedagógusok feladata. A felkészítés ismétlése kötelező, amíg a gyerekek el nem sajátítják a balesetmegelőző szabályokat.

Az óvodások életkora és fejlettsége figyelembevételével ismertetjük az alábbiakat:

	Téma	Baleseti forrás	Feladat, szabályalakítás
Szeptember	Ismerkedés az óvodával.	Udvari játékeszközök, mászóka, homokozó, ollóhasználat...	Csak üres kézzel szabad a mászókéra felmenni. Éles, szúrós tárgyval csak az asztalnál ülve lehet alkotni.
Október	Az óvodai élet mindennapjai.	Közlekedési folyosók, felmosott padló, kikötődött cipőfűző lépcsők korlátjai.	Tanulják meg, hogy a lépcsőn óvatosan kell közlekedni. A frissen mosott padlóra ne lépjenek. Bekötött cipővel járjanak.
November	Környezeti változások.	Őszi munkák és örömök, gyümölcsszüret, fáramászás, apró magvak, bogarak, rovarok.	Kerti szerszámok veszélyei. Csak mosott gyümölcsöt fogyasztunk. Vastag faágra lehet csak felmászni. A szőlődaráló veszélyes eszköz. Darázscsipéstől óvakodjunk. Magvak veszélyei.
December	Tél és az ünnepek.	Fagyott, csúszós úton közlekedés. Ünnepi előkészületek eszközei, gyertya, tűz, gáztűzhely, vasaló.	Figyelmes, szabályos közlekedés. Felnőtt segítségével történhet csak a gyertyagyújtás.

Január	Család, otthon – együtt a család.	Fűtési eszközök, gáztűzhely, konvektor, széntüzelésű kályhák, forró víz, forró ételek, gyufa, öngyújtó.	Ne nyúljanak a konvektorhoz. A gáztűzhely csapját kisgyermeknek nem szabad forgatni. A fa gyúlékony. A gyufával nem szabad játszani. A forró víz, a forró étel, égési sérüléseket okozhat. Kisgyermek ne nyúljon hozzá.
Február	A villamos energia haszna és veszélye.	Televízió, rádió, magnó, vasaló, számítógép, hajszárító.	A konnektorba tilos bármilyen eszközt betenni, csak felnőtt felügyelete mellett szabad használni ezeket az eszközöket. Hajszárítót gumiszőnyegen állva lehet csak használni.
Március	A dohányzás káros az egészségre.	Cigaretta, dohány, a gyufa miatti tűzveszély. A füst kellemetlen szaga, rossz levegő. A dohányzás betegséget okoz.	A dohányzó felnőtt negatív jeleinek bemutatása. Gyermeknek nem szabad dohányozni, gyufát gyújtani. Kerüljük a füstös helyiségeket.
Április	Udvari élet, kirándulás, közlekedés.	A játékeszközök szabálytalan használatakor a bennük rejlő veszély. Közlekedésben és a közlekedési eszközökön való helyes viselkedés. Járda, zebra.	Játékszabályok betartása. A megrongálódott eszközöket nem szabad használni. Vegyük észre a baleseti forrásokat. Autóbuszon, vonaton fogódzkodni kell. A zebrán körültekintően szükséges közlekedni.
Május	Tűz.	A tűz forrásai: gyufa, cigaretta. Gyúlékony anyagok, tűzrakás, lakástűz, erdőtűz.	Kisgyermek nem gyújthat gyufát, öngyújtót. A gyúlékony anyagok felismerése. Erdőben tűzrakási tilalom. Csak a kijelölt helyen, csak felnőtt felügyeletével szabad tüzet gyújtani. A tűzoltók munkájának megismerése.
Június	Fürdés, napfürdőzés. A víz, mint barát és ellenség.	A nap égető hatása, a mélyvíz, a vihar veszélyei. A víz, mint örömforrás. Csúszda... Kihevült test.	Óvatosan, fokozatosan ajánlott napozni. Csak szülői felügyelettel szabad fürödni.

6.2.2. Anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Értelmi fejlesztés nevelés:

Célja:

- Ismerkedjenek szűkebb és tágabb környezetünkkel.
- Észlelésük egyre finomabbá, árnyaltabbá váljon.
- Tapasztalataikat, érzelmeiket, vágyaikat fogalmazzák meg.

Feladata:

- Éléményszerűen, tapasztalati síkon a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára építve biztosít változatos tevékenységet.
- A tervezetten szerzett tapasztalatok gyakorlatorientált megvalósítása.
- A gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, értelmi képességük (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, gondolkodás) alkotóképesség fejlesztése.
- A gyermeki kommunikációs képességek segítése, önmaguk kifejezése, mások megértése, - meghallgatása - társakkal való együttműködésük alakítása érdekében.
- Nagymozgásuk – rendszeres gyakorlás során, természetes érési folyamatra építve – tevékenységek, eszközhasználat során finomodjon.
- Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet, és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

Az értelmi nevelés megvalósul az egymást követő napirendi szakaszok összekapcsolásával. Megteremtődik a különböző tevékenységfajták – gondozás, játék, munka, tanulás – összegződésével a nevelési folyamatban.

Anyanyelvi fejlesztés, nevelés:

Az anyanyelvi fejlesztés, nevelés valamennyi nevelési forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel - az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a

gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Célja:

- A beszéd által erősödjön a gyermekek biztonságérzete, mélyüljenek érzelmeik, társas kapcsolataik, gazdagodjanak ismereteik.
- A beszéd az önkifejezés egyik fontos eszköze legyen az óvodás korú gyermekek számára is.
- Értelmi nevelés.

Feladata:

- Életszerű helyzetben, természetes módon, minden gyerek beszélhessen arról, ami foglalkoztatja, ami érdekli.
- Beszédkultúra fejlesztés.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Beszélgetésre alkalmas, nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megvalósítása.
- Differenciált egyéni képességek szerinti fejlesztés.
- A beszédkedv biztosítása: arra nevelni a gyermekeket, hogy bátran nyilatkozzanak meg, mondják el élményeiket.
- Lehetőséget teremteni minden gyermeknek a folyamatos beszéd gyakorlására.
- Képesé tenni a gyermekeket arra, hogy tudjanak másokat is meghallgatni.
- A gyermekek szókincsének folyamatos bővítése.
- Beszédmegértés fejlesztése.
- Beszédtechnika fejlesztése, a helyes kiejtés gyakorlása, a beszédfejlődésben lemaradt gyermekeket logopédus segíti.
- A gyermeki kérdések inspirálása, megválaszolása.
- Egyéni érdeklődés és kíváncsiság kielégítése.
- Mindennapos mesehallgatás.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Szívesen mesél, báboz, dramatizál.
- Gondosan bánik a könyvekkel.
- Néhány mesét, verset, mondókát képes emlékezetből felidézni.

- Folyamatosan, összefüggő mondatokkal fejezi ki magát.
- Udvariassági kifejezéseket használ.
- Beszéde tagoltsága, hangsúlya, hanglejtése megfelel anyanyelvünk követelményeinek.
- Várja, igényli a mesehallgatást.
- Tud történeteket kitalálni, azt elmondani, megjeleníteni.
- Olyan szókinccsel rendelkezik, amely lehetővé teszi gondolatainak érthető kifejezését.
- Minden magán és mássalhangzót tisztán ejt.

7. PROGRAMUNK IDŐ ÉS SZERVEZETI KERETEI

7.1. Csoportok megszervezése

7.2. Életrendünk

7.3. Napirendünk

7.4. Hetirendünk

7.1. CSOPORTOK MEGSZERVEZÉSE

A csoportszervezést befolyásoló tényezők:

Az új gyerekek fogadása tanév elején szeptember 1-től folyamatosan történik. Az újonnan jelentkező gyermekek fogadása az óvodai nevelési évben folyamatos. Az óvodába felvett gyermekek csoportba való beosztásáról a szülők és az óvodapedagógusok véleményének kikérése mellett az óvodavezető dönt. A csoportba való beosztást a gyerekek fejlettsége, érettsége és a kialakítható létszám szabja meg. Ennek figyelembevételével vegyes, vagy részben osztott csoportok kialakítására van lehetőség.

A SNI-s gyermekek csoportba sorolása az óvodavezető kompetenciája.

Az óvoda biztosítja felvételét annak a gyermeknek is aki 3. életévét a felvételtől számított fél éven belül betölti, feltéve, hogy minden a körzetben élő 3 éves és annál idősebb gyermek felvételi kérelme teljesített és még van üres óvodai férőhely.

Amennyiben a személyi feltételekben változás történik, egyéb nyomós indok áll fent (akár nevelési év közben), a gyermekcsoportok érdekében nevelési év közben is sor kerülhet az óvodapedagógusok más csoportba történő beosztására.

7.2. Életrendünk

Életrendünk a csoportok életrendjének elemeiből, azok szellemében épül fel. Tartalmában azokat az elemeket emeltük ki, amelyek mindhárom korcsoportra jellemzőek.

Életrendünk kialakításában elsődleges szempont a gyermekközpontúság, valamint a családi élet szokásaihoz való közelítés.

Reggel 7.00 órától gyülekező a csoportokban, minden esetben óvodapedagógusok várják a gyerekeket. 8.30 óráig szabadon választott tevékenységgel tölthetik az időt a gyermekek, majd következik a mindennapos mesélés.

A csoportszobák tárgyainak praktikus, esztétikus elrendezése, a játékeszközök praktikus elhelyezése, valamint az óvónők figyelő, és a játékra-szóra kész jelenléte mind a gyerekek önkéntes és szabad játékának lehetőségét szolgálják. A szabad, önkéntes részvétel során érvényesülhet csak a játék képességfejlesztő és ismeretszerző ereje.

A gyermekek kíváncsiságára, érdeklődésére, ismereteire építve, valamint az évszakok adta aktualitást figyelembe véve tervezzük meg heti lebontásban a különböző tevékenységeket. Heti és napirendjeinkre a rugalmasság a jellemző. Alkalmanként hagyjuk magunkat eltéríteni az érdekes, váratlanul adódó események vagy a gyermekek ötletei, szándékai által.

A közös, együttes – gyakran ismétlődő – tevékenységekre különböző módon motiváljuk a gyerekeket. Érdeklődésüktől függően maguk döntenek el, hogy aznap részt vesznek-e a kezdeményezéseken, vagy megkezdett játékuk folytatása érdekesebb számukra.

A gyerekek érdeklődésének felkeltésére olyan változatos módszereket alkalmazunk, amely biztosítja, hogy előbb-utóbb minden gyermek részt vesz a közös tevékenységekben.

A kötelező testnevelés foglalkozásokon való irányított mozgásra a tornaszobában van lehetőség. A gyermekek mozgásigényének kielégítésére szolgáló napi rendszeres testmozgást elsősorban a tornaszobában, valamint lehetőség szerint az udvaron végeztetjük. Tartalmát a természetes mozgások elemei, valamint a testnevelés foglalkozásokon megismert mozgások, játékok és zenére történő játékos állatutánozó mozgások alkotják. Célunk az örömteli mozgás!

A csoportokban kialakult szokás, az együttes rendrakás, ami magában foglalja azt, hogy a gyerekek kérésére az építményeket meghagyjuk. Az együttes rendrakás kiváló alkalom annak érzékeltetésére, hogy együtt többre megyünk, többet győzünk.

Óvodánkban a mesehallgatás a nap egyik fontos eseménye. Minden csoportban van egy állandó hely a mesehallgatásra – mesesarok, meseszőnyeg, valamint egy, a gyerekek által ismert, mesére hívó zene, dal, furulyaszó, aminek hallatára elcsendesül a csoport – hiszen mesét mondani, mesét hallgatni csak csendben lehet.

A gyermekek igazi világa az udvar.

Az udvar dús zöldje, fás – füves – bokros részei, valamint fedett játszóhelyei egyaránt alkalmasak az őszi avarjátékra, a téli szánkózásra, csúszkálásra, a tavaszi nagy kergetőzésekre, mászásra, húsölésre, homokozásra is.

Ügyes szervezéssel a folyosó zsúfoltságát is el tudjuk kerülni az udvarra készülődés során.

A tízóraiztatás az óvoda lehetőségeit figyelembe véve időponthoz kötött.

Az ebédhez a kis-középső csoportban mindenki magának, a nagyobb gyerekeknek pedig a naposok terítenek meg. A naposságot önként vállalják azok a gyerekek, akik már szívesen végeznek munkát társaikért is.

A nap folyamán folyadékszükségletük kielégítésére a gyermekek által is hozzáférhető helyen vizet biztosítunk.

A délutáni pihenés időtartama 13.00-15.00-ig tart. Minden kisgyerek megtapasztalja, hogy az óvodában aludni nem kötelező, de a pihenőidő alatt csendben kell lenni. Minden csoportban az otthonról hozott ágyneműben pihennek. Megengedjük, hogy ágyukba egy általuk választott, óvodai vagy otthonról hozott – puha „alvótársat” vigyenek.

Legjobb altatójuk a délutános óvónő halk hangon elmondott meséje, majd altatódala vagy versikéje.

A pihenő idejére az óvoda épülete is elcsendesül.

A felkelés folyamatos és tapintatos. A pihenést a rendrakás és a gondozási teendők elvégzése után uzsonna követi. Az uzsonna idején az utazó gyermekek biztonsága érdekében a csoportok összevontan működnek. Így biztosított, hogy a csoportban is, és a folyosón is a várakozó gyermekek óvodapedagógus felügyelete és irányítása alatt tartózkodjanak.

A szülők érkezéséig szabadon választott tevékenységgel zárul a gyerekek óvodai napja. A csoportos együttlét szabályainak meghatározásával, a pozitív viselkedési formák erősítésével, példamutatással egyértelművé tesszük a gyermekek számára a kívánt magatartást.

Hétköznapijainkat ünnepekkel, óvodai és népi hagyományok felelevenítésével tesszük színesebbé, tartalmasabbá.

Óvodánk és a csoportok életével kapcsolatos tudnivalókról, óvodai eseményekről faliújságon, illetve szükség szerint levélben tájékoztatjuk a szülőket.

7.3. Napirendünk

Óvodánk nevelési programja megkívánta tőlünk, hogy a folyamatos, illetve részben folyamatos életforma biztosítása érdekében rugalmas napirendet, mely igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra igényekre.

A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermekek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő növekvő időtartamú (5-35 perc) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósul meg.

Ez tartalmazza az évszakhoz való alkalmazkodás lehetőségét, valamint a csoportok együttműködésének feltételeit is.

Fő szempontunk a játékidő maximális meghosszabbítása, a tapasztalatok különböző színterű feldolgozása érdekében.

A gondozás és különféle tevékenységek rövid időre vonják ki az egyes gyermeket a játékból. A folyamatos játékba épül be a spontán és a tevékenység alapú tanulás is.

A rendszeresség és az ismétlések érzelmi biztonságot teremtenek a gyerekeknek. Csoportjainkban a gyerekek minden nap hallgatnak mesét. Ennek napirendi helye többnyire a délelőtti játékidőbe épül be, illetve pihenés előtt.

A szabad levegőn tartózkodás időkerete optimálisan (időjárástól függően) napi egy óra.

Napirend

Idő	Tevékenység		A gyerek	Óvodapedagógus	Dajka
	Fő	Mellék		feladatai	
7.00	Játék	Gondozás: Önkiszolgálás Egészségügyi szokások gyakorlása	A gyermek	A játékhoz rendelkezésre állunk. Egyéni fejlesztés	Gondozási feladatok segítése a gyerekek igénye szerint.
8.30-9.30	Gondozás	Tízórai Munka jellegű tevékenységek Gondozás		a	Étkezés szervezése Tanulási és munka jellegű tevékenységek szervezése
9.30-11.45	Játék	Tanulás: A tevékenységekben megvalósuló: Kötetlen Szervezett Mindennapos testnevelés	tevékenységét cselekedeteit szabadon	Egyéni, csoportos fejlesztés, levegőztetés.	Gondozási feladatok
11.45	Gondozás	Ebéd Munka jellegű tevékenységek Naposság önkiszolgálás egyéni megbízatások	választja az egész napi nevelési	Az étkezés és a pihenés szervezése, irányítása	Gondozási feladatok differenciált ellátása a gyermekek körül
15.00			folyamatban.		
15.00		Uzsonna Gondozás:			

16.30	Játék	Önkiszolgálás egészségügyi szokások gyakorlása Munka tevékeny- ségek jellegű egyéni megbízások		fejlesztések A játékhoz rendelkezésre állunk.	Gondozási feladatok ellátása személyre szólóan
--------------	-------	---	--	--	--

7.4. Hetirendünk

Óvodánk hetirendje rugalmas, a tevékenység kínálatunkat a gyermekek érdeklődéséhez, hangulatához, az időjáráshoz stb. igyekszünk igazítani.

Az évszaktervet 1-2 heti ciklusra bontjuk részletesen kidolgozva, különösen igaz ez a környező világ megismerésére – matematikai vonatkozásaira, a „nagytestnevelés” felépítésére, valamint az ének-zenei feladat megvalósítására.

Hetirend

Tevékenységek	Napokhoz kötötten
A külső világ tevékeny megismerése Matematika	
Verselés, mesélés	A hét minden napján minden korcsoportban
Ének, zene énekes játékok, gyermektánc	
Testnevelés foglalkozás Mindennapos testnevelés	Testnevelés foglalkozás: minden héten 1 alkalommal Mindennapos testnevelés: naponta egy alkalommal
Rajzolás, festés, mintázás Kézimunka	
Életrendünk ritmusát a hetente ismétlődő tevékenységek (5 féle) adják, változatosságot ezek tartalma, kapcsolatrendszere.	

8. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

*„A gyermek
csináljon bármit,
ami nyitogatja szemét, eszét,
szaporítja tapasztalatait.
Ő azt hiszi játszik.
De mi már tudjuk mire megy a játék.
arra, hogy a világban
otthonosan mozgó,
eleven eszű és tevékeny ember váljék belőle.”
(Varga Domokos)*

8.1. A JÁTÉK INTEGRÁLÓ SZEREPE

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék - szabad-képzettársításokat követő szabad játékfolyamat - a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.

Célja:

- Hogy minél sokrétűbb tájékozódó tevékenységgé váljon a játék és a játékba integrált tanulás.
- A jó szokások és a gyermeki műveltség megalapozása elsősorban a játékban valósuljon meg.
- Az intellektuális, mozgásos, szociális tapasztalatok, élmények többszöri átélésével a gyermekek egyéni vágyainak és ötleteinek kibontakoztatása.

Feladata:

- Rendet tenni a tapasztalatokban.
- Szabályozni a magatartást, viselkedést.
- Összekapcsolni minden más tevékenységet.

Gyermeknevelő munkánk pedagógiai koncepciójában rangos szerepe van a gyermek **játékának**, melyet az óvadás alapvető tevékenységének tartunk.

A különböző spontán és tervezett, szervezett tevékenységek a gyermekek szabad játékába épülnek be, integrálódnak egyéni – páros és/vagy csoportos formában.

A különböző fejlettségi szintű gyermekek is gyakorolhatják a „gyengébb és erősebb”, a tolerancia-készség fejlődését, az alá- és fölérendeltségi szerepeket.

A gyermek: szabadon kapcsolódik be és vesz részt az egész napot kitöltő nevelési folyamatba.

Eldönti, hogy kivel, mit és mennyi ideig játszik, a csoportban kialakult szabályok betartása mellett.

Csak annyi szabályt vezetünk be, ami segíti a rugalmas, oldott légkör fenntartását, a szabad játékot, a sokféle manipulációt, az elképzelések valóra váltását - az adott napirendi szakaszon belül.

Tudatosan és spontán szerzett tapasztalatait, egyéni fejlettségi szintjének megfelelően dolgozza fel. Ezáltal fejlődnek és fejleszthetők képességei. Így válik a játék a tanulás terévé, módszerévé, helyévé.

Játék: alapozó funkciót tölt be óvodánk nevelési folyamatában.

A játékban feldolgozott érzéki és érzelmi tapasztalatok és a megnyilvánuló utánzási késztetés fejlesztik a kisgyermeket a leghatékonyabban.

A természetes szorongás, félelem valódi ellenszere az érzelmi biztonság, a mi szeretetünk, amit a gyerek számára megfogható és feldolgozható módon tudunk közvetíteni.

Az óvodapedagógus feladatai:

A játékhoz szükséges feltételek biztosítása A játékhoz szükséges megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagok, eszközök, játékszerek biztosítása.

Megfelelő csoportléggör, hely, idő, eszközök és élményszerzési lehetőségeket biztosítása a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus játékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz.

A szűkebb és tágabb környezetből szerzett gyermeki benyomások feldolgozásának biztosítása a szabad játékban és a játékba integrált tanulás során.

Az óvodáskorban megfelelő játékfajták, s azok tartalmának, minőségének gazdagítása, a gyermekek sajátosságainak figyelembevételével.

A gyermekek beszédképességének fejlesztése a játékban.

Felismerni a gyermekek játékának szimbolikus üzenetét.

Indirekt irányítás, tudatos jelenlét és igény szerinti együttjátás az óvónők részéről.

Támogató, serkentő, ösztönző magatartás.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

Képesek az önfelelt játékokra, melyhez a megfelelő helyet, eszközöket, anyagokat önállóan ki tudják választani.

Szükség esetén kiegészítő eszközöket is készítenek egyedül, társaikkal óvónőjük segítségével.

Bonyolult építményeket képesek létrehozni.

Ismerik a játékhoz használható eszközök helyét, használatukkal kapcsolatos szabályokat, és azokat be is tartják.

Maguk is észreveszik, jelzik, ha megrongálódott valami, amennyiben lehetséges segítenek a megjavításában.

- A játékok során képessé válnak a szerepek megosztására, a játékszabályok betartására. Játékokban dominánsan jelentkeznek a szerepjátékok.
- Minél nagyobbak, annál hosszabb ideig képesek együtt játszani, és annál összetettebb játékok kitalálására, eljátszására.
- Élvezik a szabályjátékokat, és képesek a normák betartására.
- Társas viselkedésükben megjelennek az óvoda által preferált viselkedési szabályok.

8.2. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

Minden nevelési terület (anyanyelvi, vizuális, zenei, testi) forrását, élményanyagát a gyermeket körülvevő környezet adja. A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai

táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségszemlélete.

Az óvodás gyermekek matematikai műveltségtartalmát nem választjuk el a környezet megismerésétől.

Az élő természet tárháza játéknak, mesének, munkának, alkotásnak.

Célja:

- A gyermekek minél több tapasztalatot (érzékszervi és mozgásos megtapasztalás) szerezzenek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről, környezetünk formai és mennyiségi viszonyairól, életkoruknak megfelelő szinten.
- A környezethez kapcsolódó ismeretek – tényekről, viszonyokról – a nevelés során bővüljenek és környezettudatos magatartásban, környezetbarát életvitelben valósuljanak meg.
- Hazaszeretet érzelmi megalapozása, szülőföldhöz való kötődés (szűkebb, tágabb környezet).

Feladata:

- Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat és ismeretszerzésre.
- Építünk az évszakok ritmikusságára, változásaira, aktuális eseményeire.
- A felfedezés örömeinek érzékeltetése.
- Biztonságos tájékozódás és eligazodás saját környezetében.
- Összefüggések megláttatása.
- A valóság objektív bemutatása. Ítélőképesség fejlesztése.
- Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a környezet alakításában, kortárs kapcsolatokban.
- A gyermek tanulja meg tisztelni az élet minden formáját, felkeltsük az érdeklődését a természetes és mesterséges környezet iránt és megalapozzuk a természetvédelmi szemléletét.

A gyermek környezetével való kapcsolata az óvodában spontán és az óvónő közvetítésével, tudatos irányításával valósul meg.

Az óvodapedagógus feladatai:

„Nem a tudományos fogalmak megtanítása, hanem az igaz tapasztalatok kiemelése, a tévesek korrigálása, pontosítása.” /Kanczler Gyuláné/

- Felkészíti a gyermekeket arra, hogy társadalomban élünk, ami a közvetlen környezetünkön keresztül hat ránk.
- Lehetővé teszi a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését.
- Segíti a gyermekeket a világ felfedezésében, és engedi a felfedezés élményeit szabadon megnyilvánulni.
- Kialakítja a gyermekekben a pozitív érzelmi viszonyt a megismeréshez.
- Biztosítja a természetes élethelyzeteket a tapasztalatszerzéshez, ezáltal illemszabályokra, és mindenre, ami a „világban” történő eligazodásukat segíti, megkönnyíti (pl. udvariasság, segítségkérés stb.).
- Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.
- Ráirányítja a gyermekek figyelmét a természeti és társadalmi környezet értékeire és azok védelmére.
- Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.
- Környezettudatos magatartás bemutatása, gyakorlása, alakítása.
- Minél több eszközt és lehetőséget biztosít a természetben való folyamatos tevékenykedéshez.
- Az évszakhoz kapcsolódó élősarok feltételeit megteremti.
- Olyan témákat választ, amelyek a valóság megtapasztalásának, a játékos cselekedtetésnek a lehetőségét kínálják.

A környezet megismerésének tartalmát három, egymástól elkülöníthető, de a gyermekek tapasztalatszerzésének irányításában elválaszthatatlan terület biztosítja:

- 1. A természeti és társadalmi környezet megismerése**
- 2. Környezetvédelem**
- 3. Környezetünk formai és mennyiségi viszonyai**

1. A természeti és társadalmi környezet:

Némely témakörök egymással szoros kölcsönhatásban, átfedésben vannak. Az évszakváltozásoknak alárendeltek, és a helyi lehetőségekben konkretizálódnak.

2. Környezetvédelem:

„Bármit teszel is, megfontoltan tedd, és vedd számba, mi lehet a következménye!”

- Régi római közmondás –

Meg kell találnunk az utat minden fejlettségi szinten levő gyermekhez, érzelmeire hatva elsősorban. Környezeti nevelésünk célja a környezeti kultúrára nevelés.

A környezeti kultúra: minden más élő tiszteletére nevelés.

Értékrend kialakítása: nem csak a természeti környezet, hanem a szülők, nagyszülők által létrehozott értékekre!

3. Környezetünk formai és mennyiségi viszonyai:

A gyermekek minden tevékenységük közben kapcsolatba kerülnek a matematikai tanulással, mely a környezet megismerésétől nem választható el.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

A gyerekek különbséget tudnak tenni az évszakok között, ismerik az egyes évszakok jellegzetességeit.

Ismerik a hét napjait, felismerik a napszakokat.

Ismerik lakóhelyüket és annak szűkebb természeti környezetét, a körülöttük élő állatokat, növényeket, azok gondozását és védelmét.

Van ismeretük tőlünk távol élő állatokról is.

Felismerik és megnevezik környezetük színeit, azok árnyalatait.

Ismerik a család nevét, lakcímét, szüleik foglalkozását.

Felismerik és megnevezik az emberi test részeit, igényesek testük tisztaságára.

Ismerik a környezetükben lévő intézményeket, szolgáltató üzleteket, és ezek rendeltetését.

Ismerik a közlekedés eszközeit, az elemi közlekedési szabályokat.

Ismerik a viselkedés alapvető szabályait.

Különbséget tudnak tenni élő és élettelen között.

Tapasztalják: mindenki tehet valamit környezete megóvásáért.

Össze tudják hasonlítani a tárgyakat mennyiség, nagyság, forma, szín szerint.

Megkülönböztetik a jobb-bal irányokat, értik a helyeket kifejező névutókat.

8.3. Művészeti tevékenységek

*„A szépség mindenütt ott van.
Nem rajta múlik, hogy nem tudjuk meglátni.”
/Auguste Rodin/*

A művészet ismerete, szeretete, az emberi kultúra megismerése már óvodás korban elkezdődhet. A világ szépségeivel való ismerkedés már kora gyermekkortól hat a gyermekekre, ami egyéni szűrőn, sajátos nézőpontból bontakozik ki. Ezért mindig arra kell törekednünk, hogy a gyermek saját maga találja ki és valósítsa meg elképzeléseit, segítséget abban az esetben adjunk, ha azt a gyermek igényli.

A gyermek a közvetlen környezetében találkozik először a hangok, illatok, színek, formák, ritmus világával. Élményei, tapasztalatai, ismeretei ezekre az ingerekre épülnek, melyeket óvodai nevelésünk komplex módon épít be a művészeti nevelésbe.

A művészeti nevelés egyik legbiztosabb támasza és eszköze a népművészet. Mindnyájunkban él a kíváncsiság, hogy megismerjük elődeink életét, a kisgyermek is szívesen nézegeti régi korok tárgyi emlékeit, hogyan öltöztek régen, milyen szobában laktak, mivel játszottak.

Irodalmi és zenei anyagunk összeállításakor minden korcsoportban szerepelnek a népi mondókák, kiolvasók és népi játékdalok. A mesék jelentős hányada a magyar népmesekincsből való.

Nem mondhatunk le a népi képzőművészet tiszta stílusáról, forma- és színvilágáról, melynek díszítő elemei rokonságot mutatnak a gyermeki látásmóddal: egyszerűség, lényegmegragadás, érzelem- és képzeletgazdagság, eleven színvilág jellemzi mindkettőt.

A népművészeti tárgyak megismertetésére lehetőség népművészeti tárgyak bemutatása, valamint képek gyűjtése régi tárgyakról, népszokásokról.

Célja:

- Erős érzelmi kötődés alakuljon ki a gyermek és a művészetek között.
- Formálódjon a gyermek környezettel való viszonya.

Feladata:

- Komplex élmények biztosítása.
- Egészséges, átlátható, esztétikus környezet, megfelelő és sokféle eszköz biztosítása.

8.3.1. VERSELÉS, MESÉLÉS

A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese - képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel - feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

A mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítő, áttelekítő szemléletmódja, és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi - népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi -, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

Az anyanyelvi nevelés leghatékonyabb eszköze a mese és a vers.

A mese emberi kapcsolatokra tanítja a gyermekeket, s mindig többről szól, mint amennyit kimond. Örömforrás, társas élmény s vigasztaló, világrendező erejével nagy belső energiákat mozgósít.

A mesék – különösen a népi eredetű és tündérmesék – olyasmit mondanak ki, amit a gyermekek más módon nem értenek meg, hogy a világban jelen van a jó

és a rossz, s ezek állandó harcban vannak egymással, hogy a problémákat meg kell és meg is lehet oldani, nem pedig elkerülni.

A népmesék erkölcsi nevelő hatása mélyen átjárja a személyiséget, választ ad a lét alapkérdéseire. Oldja a szorongást, amelyet a még nagyrészt ismeretlen világ, a feldolgozhatatlan indulatok váltanak ki a gyermekből.

Mesélés

Célja:

- Belső energiák mozgósítása.
- Önmagunk elhelyezése a világmindenségben.
- Fejlődjön a gyermekek érzelmi, értelmi és nyelvi kultúrája.

Feladata:

- Küzdésre, kitartásra, a problémák megoldására buzdít.
- Érzelmi biztonságot közvetít, örömforrás.
- A szavakkal elmondott mese hatására kialakult belső képek segítsék hozzá a gyermeket a megértéshez, a feldolgozáshoz, a jóra fordításhoz.
- Segítsen eligazodni a gyermek számára még ismeretlen világban, oldja a szorongást.
- Ismertesse meg a gyermeket a szimbólumok világával.
- Tanítson, késztesen emberi kapcsolatokra, az emberi együttélés törvényeire.
- Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő, ösztönző környezet biztosítása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A mesét mindig biztos szövegtudással, alkalmanként emlékezetből mondjuk.
- Mesemondásra, ill. mesehallgatásra tudatosan idézzük elő, vagy várjuk ki a spontán adódó, kedvező körülményeket.
- Állandó mesemondó helyet biztosítunk minden csoportban.
- Éreztetjük a gyerekekkel, hogy a mesemondás a nap lényeges eseménye – számunkra is! Tudatosan alakítjuk ki a mesehallgatás varázsát fokozó,

a mesemondást közvetlen megelőző, hangulati elemenként ismétlődő szokásokat.

- Mesemondáskor kerüljük a figyelemelterelő tárgyakat, a szó varázsára építünk.
- A napi pihenő, ill. alvás előtt szelíd lefolyású meséket mesélünk, halk hangon.

Verselés

Célja:

- Élmény adása a ritmus, a mozdulat és szó egysége által.

Feladata:

- Játék az anyanyelvünkkel, az érdekesen, szépen hangzó szóval.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Mivel a kisgyermekek igen fogékonyak a költészetre, az a versélmény, amit az óvodában hallanak, meghatározó lehet számukra.
- A vers akkor a legérdekesebb, legvonzóbb a gyermek számára, ha az egyben ritmikus, mozgásos játék is. Ezért igen fontos, hogy versanyagunk összeállításában a népköltészet legyen az alappillér. A népi gyermekköltészet igen gazdag témájú, s konkrét helyhez, játékhoz és szokásokhoz kötve a szövegek sem céltalanok, s fontosak a kísérő, rituális mozdulatok is.
- A gyermekek önmagukról és környezetükről szerzett tapasztalatai is gazdagodnak a mondóka- és versanyag által.
- Az óvodai versmondást gyermekibbé, a beszédünket színesebbé tegyük, - hogy biztos szövegtudással közvetítsük a mondókákat, verseket – a megfelelő helyen és időben.

Dramatizálás

A szerepjátékot gazdagítja, ha a gyerekek irodalmi élményeiket kötetlen módon dramatizálják.

Minél inkább megragadják érzelmileg a gyerekeket az irodalmi alkotások, annál nagyobb a valószínűsége, hogy valamilyen formában feldolgozzák azokat. Beépítjük játékukba, elbábozzák, vagy éppen lerajzolják.

Célja:

- Újraalkotás.
- Összedolgozásra való képesség, együttműködésen alapuló játék.

Feladata:

- Adott mese, vagy mesejelenet feldolgozása a gyermekek elgondolása szerint.
- Mélyítse el a társas kapcsolatokat a tervezgetés, játéktér berendezése, eszközkészítés során.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Folyamatosan bővülő, állandóan változó tartalmú kelléktár összeállítása kész, félkész, ill. megmunkálatlan anyagokból a szülők segítségével.
- Segítség nyújtása a gyerekek igénye szerint, a kreatív ötletek támogatása.

Bábjáték

A gyermekek számára a báb élőlény, a látott jelenet pedig valóságos esemény. Elhiszik, hogy a báb a saját erejéből mozog, a saját hangján beszél, pedig látják a mozgató, beszélő felnőttet.

A gyermekek hisznek a báboknak!

Célja:

- Újraalkotás
- Maradandó, tökéletes élmény nyújtása, szépség és harmónia iránti igény kielégítése.
- Képzlet működtetése, kreativitás.
- Szimbolikus gondolkodás.
- Aktív és passzív szókincs folyamatos gazdagítása.

Feladata:

- A gyermek a báb segítségével szavak és cselekmény szintén közölhet.
- Tanítson együttműködésre, oldja a szorongást.
- Közvetítsen dramatikus helyzeteket.
- Mélyítse el a társas kapcsolatokat a tervezgetés, eszközkészítés és megvalósulás során.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Lehetőségeinkhez, képességeinkhez mérten a legváltozatosabb bábkészlet biztosítása.
- A báb sokrétű alkalmazása.
- A gyermekeket bevonjuk a bábkészítés rejtelseibe oly módon, hogy szabadon szárnyalhasson a gyermeki fantázia, szabad utat kapjon a kreativitás.
- Az életkori sajátosságok figyelembevételével az egyszerű mondókák és népi játékok adaptációjától a hosszabb lélegzetű mesék feldolgozásához is eljuthatunk.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek szívesen ismételtetik a verseket, rigmusokat.
- Várják, igénylik a mesehallgatást.
- Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak maguk szórakoztatására.
- Tudnak meséket, történeteket kitalálni.

8.3.2. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

Az ábrázoló tevékenység különböző fajtái beépülnek a játékba, játéktevékenységként élnek a csoport mindennapjaiban. A játék és ábrázolás motivációja egy töről fakad.

Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzeteinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

Az ábrázolással ösztönösen valamely alapszükséglete elégítődik ki a gyerekeknek, amely személyiségfejlődése szempontjából alapvető fontosságú.

Ha a közvetlen és tágabb környezet megfigyelése sok cselekvéssel és a különböző észlelő funkciók együttműködésével történik, akkor a gyerekek valóban megismerik környezetüket, majd újraalkotják, ábrázolják valamilyen módon. Vizuális ismereteikről vizuális visszajelzést kapnak, s elindul az önfejlesztő folyamat.

Célja:

- A tárgyi világ cselekvő birtokba vétele.
- A rajzoló mozgás, a gondolkodás és az ábrázolási szándék összekapcsolása.
- Megfigyelőképesség, térszemlélet és vizuális gondolkodás kialakulása.
- Szimbolizáló funkció kiteljesedése.
- Vizuális kultúra alapelemeinek megismerése, a személyiségbe történő beépülése.

Feladata:

- Élmények újbóli felidézése és megjelenítése.
- Vizuális tapasztalatok szerzése.
- Újraalkotás, megjelenítés öröme, kutatás, rátalálás katarzisa.
- Pozitív érzelmi alapon létrejövő valódi sikerélmény.
- Analízis-szintetizálás képességének kialakulása.
- Vizuális önkifejezés kiteljesedése.

Az óvodapedagógus feladata:

- A közlés igényének felkeltése minden gyerekben, s segítése a benne kialakult közlendő vizuális kifejezésében.
- A kreativitás, vizuális észlelő funkciók és a kéz ügyességének fejlesztése.

- Vizuális gondolkodás kialakítása, fejlesztése, az intellektuális látás megalapozása, állandó kondícióban tartása.
- Esztétikai érzék alakítása.
- Az érési folyamat felgyorsítására megfelelő szokások, munkafeltételek kialakítása, különböző technikák megtanítása, elegendő gyakorlási lehetőség biztosítása. Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.
- Tevékenységek olyan sorozatának kínálása, minek során használni kell a szükséges funkciókat, melyek ez által fejlődnek, tökéletesednek.
- Megfelelő eszközök biztosítása, hogy a gyerekek bármikor rajzolhassanak, kézimunkázhassanak.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Képzalkotásban egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket.
- A gyermekek alkotására jellemző a részletező formagazdagság, a színek variálása.
- Örülnek egyéni és közös kompozícióiknak.
- Plasztikai munkáik egyéniék, részletesek.
- Téralakításban, építésben közösen vesznek részt.
- Rácsodálkoznak a szép látványra, tudnak gyönyörködni benne.

8.3.3. ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbéli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

A zenei nevelés az érzelmeken keresztül hat a gyermekekre. Felkeltheti zenei érdeklődését, formálja zenei ízlését és esztétikai fogékonyságát. Hatására a kisgyermek szeret dúdolgatni, énekelni és szívesen hallgat zenét.

Óvodánkban a zenei nevelés alapja az énekes játék, eközben az összes zenei képesség együtt fejlődik. Az énekes játékon éneklést és ritmikus mozgást értünk, mely a társakkal közös együttműködésre készítet.

A magyar zenei nevelés szilárd alapja a közös ének, hogy a gyermekek felszabadultan énekeljenek, amely hatása olyan emberformáló erő, amely kihat az egész személyiségre.

A magyar gyermekdalokban és mondókákban benne szunnyad múltunk, jelenünk, jövőnk. A zeneszerzőink által komponált dalokban költőink verseiben, pedig ott lakozik a magyar nyelv szépsége, játékossága. Az óvodáskorú gyermek mozgása egyszerű, természetes. Számukra megfelelő egyszerűbb játékhöz kapcsolt „táncnak” alkalmas mozdulatokkal készítjük elő a fejlettebb mozgáskombinációt. Ehhez segítséget nyújt számunkra Falvay Károly: Ritmikus mozgás, énekes játék című könyve.

A zenei nevelésünk szervezeti formája kötetlen és kötött. Kiscsoportban a nap bármely időszakát kihasználó kezdeményezésekre építjük zenei nevelésünket. Középső csoporttól szoktatjuk a gyerekeket a kötött foglalkozáson való részvételhez.

Az ének-zenei képességfejlesztő játékokat kötetlen jelleggel, mikrocsoportos formában is gyakorolhatjuk.

Óvodánkban Kodály Zoltán útmutatásai alapján, Forrai Katalin által kidolgozott óvodai ének-zene alapjaira építve dolgozunk. Zenehallgatási darabjaink alapját Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában című könyve adja. Szívesen énekelgetjük Gryllus Vilmos dalait is. A táncos tevékenységekbe beépítjük az „Így tedd rá” programhoz tartozó elméleti és gyakorlati anyagot is. Lehetőséget teremtünk arra, hogy két szólamban és kánonban is énekeljünk a gyermekeknek. Folyamatosan bővítjük az ének- zenei eszközeinket / ritmus- dallamhangszerek, fejdíszek, néptánc ruhák, kendők, kalapok, blúzok, mellények tárházat) amelyeket a gyermekek szívesen használnak.

Zenehallgatás alkalmával lehetőségünk van arra, hogy hangszeren (furulya) zenei élményt nyújtsunk, alkalmanként más népek kultúrájából származó dalokat, zenei alkotásokat ismertessünk meg a gyermekkel. Fontos az ünnepekhez kapcsolódó dalok, szokások, megismertetése.

Célja:

- A közös éneklés, a közös játék örömeinek megéreztetése, érzelmi kiegyensúlyozottság segítése.
- A gyermekek felszabadultan énekeljenek.

- Formálódjon a gyermekek zenei ízlése, esztétikai fogékonysága.
- A gyermekek jussanak minél több olyan élményhez, ami megalapozhatja zenei anyanyelvüket.
- A népzene és a komponált zene éneklésével és hallgatásával a gyerekek zenei anyanyelvének, ízlésének megalapozása fejlesztése.

Feladata:

Kiscsoportban:

- A legfontosabb a gyermekek figyelmének a felkeltése, megfelelő hangmagasságú, tiszta énekléssel az egyenletes lüktetés megéreztetése: éneklés 1-2 gyerekkel, ölbeli játékokkal, kis hangterjedelmű gyermekdalokkal, mondókákkal, játékos utánzó mozdulatokkal.

Középső csoportban:

- A gyermekek élményhez juttatása énekléssel, zenehallgatással, hangszerjátékkal. Játékos közös éneklés kisebb csoportokban.
- A gyermekdalok éneklése közben hallás, ritmusérzék, harmonikus szép mozgás, éneklési készség gyakorlása, fejlesztése.
- Egyenletes lüktetés megéreztetése járással, körbejárás elsajátítása.
- Akusztikus inger és a mozgás összekapcsolása, utánzó mozdulatok, változatos sorformák játszása.
- A népzene és a komponált zene éneklésével és hallgatásával a gyermekek zenei anyanyelvének, ízlésének megalapozása, fejlesztése.

Nagy csoportban:

- A csoport tisztán énekeljen az óvónő indítása után egyedül is.
- A tiszta éneklés javítása csoportban és egyénileg.
- Merjenek önállóan dalt választani, egyedül énekelni.
- Esztétikus kör alakítása megtartása, nagy térben mozgó komplikáltabb mozgásformák elsajátítása (pl.: szerepcseré, párválasztás stb.)
- Tempó és dinamika összekapcsolása.
- Zenei kreativitás fejlesztése
- Nagyobb hangterjedelmű dalok, népdalok, énekes játékok megtanítása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A felhasznált zenei anyagok igényes, életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő kiválasztása.
- Minél több zenei élményt közvetítsünk, elsősorban énekes előadással.
- A gyerekeknek legyen lehetőségük rövid hangszeres zenét, kórusmuzsikát megtekinteni, meghallgatni.
- Érzékeltesük minél több alkalommal az egyenletes lüktetést, a motívumok hangsúlyát és a mondókák, dalok ritmusát.
- Barkácsoljunk ritmushangszereket.
- Ha lehetséges játékos mozgással mutatunk be minden dalt, mondókát, nem választjuk külön a dalt és a játékos mozgást.
- A gyermekek nyelvi kifejezőképességének fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és a zenei képességfejlesztő játékokkal.
- Az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek élvezettel játszanak énekes játékokat.
- A gyermekek gátlások nélkül tudnak egyedül énekelni.
- Élvezettel tudnak zenét hallgatni.
- Megkülönböztetik a zenei fogalom párokat (halk-hangost, magas-mélyet, gyors-lassút) és tud így énekelni, beszélni.
- Tudnak dallam, vagy ritmusmotívumot egyénileg visszaénekelni, visszatapsolni.
- Megkülönböztetik az egyenletes lüktetést a dal ritmusától. Tudják mindkettőt mozgással, járással, tapssal a dalból kiemelni.
- Megbeszélés, vagy egyéni ötletek alapján az éneklést ütőhangszerekkel tudják kísérni.

6.3.4. MOZGÁS

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív

fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A mozgás a gyermek legtermészetesebb megnyilvánulási formája. A gyermek testi - lelki harmóniáját, szokásrendszerét, testkultúráját nagymértékben befolyásolja az óvodai mozgásfejlesztés. A konkrét mozgásos tapasztalatok beépülésével gazdagítjuk a szókincsüket, az elvont gondolkodást, a keresztcsatornák fejlődését segítjük a mozgásformák megnevezésével.

A mozgásfejlesztés megvalósulása három fő területen történik az óvodánkban:

- Mindennapos mozgásos tevékenység
- Kötelező testnevelés foglalkozás
- Szabad játék kereteiben végzett mozgásos játékok.

Célja:

- A természetes mozgáskedv felkeltése és fenntartása.
- A mozgás megszerettetése
- A motoros képességek és mozgáskészség kibontakoztatása.
- Minden gyermek megtalálja a fejlettségének, érdeklődésének, legmegfelelőbb tevékenységet.

Feladata:

- Mozgásigény sok játékkal és egyéb természetes mozgással történő kielégítése.
- Rendszeres mozgással, egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelő mozgásos játékokkal és feladatokkal biztosítjuk a gyerekek egészséges életmódjának kialakulását.
- A gyermeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazása, a szabad levegő kihasználása.
- A test általános erejének, állóképességének növelése.

- A mozgásérzékelés, egyensúlyérzék fejlesztése.
- A helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakítása.
- 3-4 éves korban: a nagymozgások fejlesztése,
- 4-5 éves korban: szem-kéz, szem-láb koordináció egyensúlyérzék fejlesztése,
- 5-6-7- éves korban: a finommotorika fejlesztése.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A különböző szervezeti formák megteremtése.
- Az eszközök és tevékenységek kiválasztása a gyerekek életkorának, fejlettségi szintjének és a csoport összetételének megfelelően.
- A többszöri gyakorlás, sokféle megoldási lehetőség biztosítása, pozitív megerősítés.
- Óvodás korban tervezhető mozgásfejlesztő anyag megvalósítása.

A mozgás fejlesztésének területei:

1. Mindennapos mozgásos tevékenység

A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének - a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás - fejlődésére.

A napirend fontos része, mely a gyerekek fejlettségétől függően 5-10 percig tart. Megalapozza azt a tényt, hogy rendszeresen mozogni jó és szükséges. Központjában a mozgásos játékok állnak, melyek aktív pihenést jelentenek a gyerekeknek. Kiegészülnek a járás, futó és gimnasztikai gyakorlatokkal.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Ismert fogó, futó játékok, sorversenyek megvalósítása.
- Egyszerű, jól ismert gyakorlatok végeztetése.
- Kézi szerek alkalmazása.
- Ügyességi gyakorlatok beiktatásával a játékos hangulat fokozása.
- A gyermekekkel együtt élvezni a játékot, amennyiben lehetséges a szabad levegőn, ahol a legjobban ki lehet használni a mozgásos játékok kooperatív, fejlesztő hatását.

2. Kötelező testnevelés foglalkozás

Az óvodáskorban a testnevelés fontos szerepet játszik az egészség megóvásában. A gondozás, egészséges életre nevelés hatását felerősíti, kiegészíti. A rendszeres testnevelés kedvezően befolyásolja az egész szervezet növekedését, hozzájárul a légző- és keringési rendszer teljesítőképességének, a csont- és izomrendszer teherbíró képességének növeléséhez. A testnevelés foglalkozások az óvónő által szervezett kötelező tevékenységek. Szervezett testnevelés foglalkozás a tornaszobában történik.

Különösen fontos a megfelelő cipő használata.

Kis- és középső csoportban: heti 1 alkalommal.

Középső-nagycsoportban: heti 1 alkalommal.

Nagy hangsúlyt fektetünk a lúdtalp és a gerincferdülések megelőzésére, a szép és harmonikus testtartás kialakítására s a mozgás megszerettetésére.

A játékot a játékosságot alapvető eszközként értelmezzük és alkalmazzuk a testnevelésben.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermek megfelelő motiválása.
- Pontos, hibátlan ismeretközlés.
- Folyamatos ellenőrzés.
- Többszöri gyakorlás feltételeinek biztosítása.
- Pozitív megerősítés.

3. Szabad játék kereteiben végzett mozgásos játékok

A spontán - a játékban, azon belül a szabad játékban - megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A szabad mozgás zavartalan gyakorlási lehetőséget ad az irányított mozgástevékenység alatt megismert mozgásformák többszöri ismétlésére.

Ezért szabadidőben inkább csak kezdeményezünk, ajánljunk bizonyos mozgásokat, gyakorlatokat. Mivel a gyermekek mozgásigénye eltérő fontos, hogy az aktívabb mozgást és a nyugodtabb tevékenységet kedvelő gyerekek is megtanulják az egymáshoz való alkalmazkodást.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékokban.
- Betartják a szabályokat a különböző versenyjátékok játszásakor.
- Ismerik az irányokat, tudnak a térben tájékozódni.
- Tudnak ütemtartással járni, gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végezni.

9. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység - az önkiszolgálás, a segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény gondozás.

Célja:

- Alakuljanak ki a gyerekekben olyan készségek, képességek, akarat tulajdonságok, melyek befolyásolják a társas kapcsolataikat, feladattudatukat.

Feladata:

- Különböző tevékenységek során fejlessze a gyermekek együttműködési készségét, önállóságát, kitartását, feladattudatát.
- A közösségi kapcsolatok a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

Önkiszolgáló munka:

Az önkiszolgáló munka a gyermekek természetes, mindennapi szükségleteinek önálló kielégítését, valamint környezetük rendjének megőrzését és helyreállítását jelenti.

Önkiszolgáló munkák:

- öltözködés, vetkőzés,
- testápolás, mosdózás,
- étkezés.

Alkalomszerű munka:

Arra törekszik, hogy a gyermekek minél nagyobb önállóságra tegyenek szert egyszerű feladatok adásával.

Ezek pl.: - teremrendezés, segítségnyújtás a felnőtteknek és a kisebbeknek, megbízások teljesítése, ajándékkészítés stb.

Naposi munka:

A naposi munka, közösségi megbízatás, feladattudatot feltételez. A naponta választott naposok feladatai: az étkezéshez szükséges eszközök szétosztása, az étkezés befejezésével segíteni az eszközök elpakolásában. Az étkezések alkalmával az asztalnál a rendre figyelni.

Évszakokhoz kapcsolódó munkák:

A környezeti témakörhöz kapcsolódva kérjük őket különböző gyűjtő munkára. Segítségnyújtás az udvari munkálatokban: pl.: száraz ágak felszedése, ősszel levéleseprés stb.

Csíráztatás, rügyezettetés növények gondozása, locsolása.

Az óvodapedagógus feladatai:

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

- Feladatunk, hogy a felelősi rendszer segítse a szervezési, és összedolgozási folyamatokban a tevékenységek kontrolálását.
- Különböző típusú munkajellegű tevékenységek tervezése, s azok feltételének biztosítása, megteremtése:
 - ✓ Életkorukhoz mért munkalehetőség biztosítása.
 - ✓ Nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megteremtése.
 - ✓ Megfelelő eszközök biztosítása a munkafolyamat zökkenőmentes lefolyása érdekében.
 - ✓ Minden olyan munka elvégzése, melyhez kedvük van a gyerekeknek, és az nem veszélyezteteti testi épségüket.

Az óvodások munkajellegű tevékenysége a játékból bontakozik ki, elsősorban önmagukért, majd a közösségért végzik. Az első időben a gyerekek számára a munka játék. A tevékenységet nem az eredményért végzik, hanem magáért a tevékenységért. Önként és szabadon választott tevékenység, melynek kézzelfogható, valódi eredménye van. Az eredmény vagy a gyerek vagy a

csoport számára fontos, mivel segíti a különböző feltételek megteremtését, illetve továbbfejleszti a már meglévő feltételrendszert.

Kezdetben az óvónő segítségével, később teljesen önállóan. Az óvónő mindegyik munkafajtánál adjon mintát az eszközök, fogások, s azok sorrendiségének megismeréséhez.

A gyermekek általában könnyedén, örömmel és szívesen végzik – ezért fontos nevelési eszköznek tekintjük.

A munka az óvodáskor végéig játékos jellegű marad. Az óvodai játék és munka közti különbség a kétféle tevékenység indítékában van.

- ✓ A munka célra irányuló tevékenység.
- ✓ Többnyire külső irányítással folyik.
- ✓ A gyerekektől belső fegyelmet, kötelezettségvállalást és annak teljesítését igényli.
- ✓ Elvégzését külső szükségesség indokolja.
- ✓ Felelősséggel jár – megfelelő beállítódásra, ismeretekre, készségekre van szükség.
- ✓ Munka közben tapasztalatokat, ismereteket szereznek, megfigyeléseket végeznek óvónői irányítással.
- ✓ Minden munkatevékenység újabb tapasztalatok forrása.
- ✓ Értelmi képességeket fejleszt.
- ✓ A családban és az óvodában is arra neveljük a gyerekeket, hogy saját személyével kapcsolatos teendőket elvégezzék.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére:

- A munka örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység legyen;
- Kialakulnak a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság.
- a közösségi kapcsolatok a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.
- A gyerekek szeretnek közösen dolgozni.
- Szívesen vállalkoznak egyéni megbízatásokat elvégzésére.
- Szívesen közreműködnek környezetük gondozásában.
- Az étkezőasztalt esztétikusan terítik meg, étkezés után az edényeket elrakják.
- Aktívan vesznek részt a teremrendezésben.
- Ügyelnek saját és környezetük rendjére.

10. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Mivel alapelvünkben és koncepciónkban is kiemelt szerepet kap a játék, a játékoság, ezért a tevékenységekben megvalósuló tanulás is fontos fejlesztő eszköze nevelésünknek. A játék és a tanulás teljes mértékben összekapcsolódik óvodánkban. A tanulást óvodáskorban a természetes kíváncsiságból kiinduló, spontán tanulási vágy jellemzi.

Az érzelmi megközelítésű, saját élményű tanulás színtere, közege, alapvető formája maga a játék, hiszen mindkettőnek ugyanaz a célja: az alkalmazkodás.

Az ismeretszerzés lehetséges formái óvodánkban: komplex formában történik.

- Szokások alakítása utánzással, modellkövetés és magatartásformák fejlesztése.
- Spontán játékos tapasztalatszerzés.
- A gyermeki kíváncsiságra, a gyermeki kérdésekre épülő ismeretszerzés.
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés.
- Problémamegoldás fejlesztése.
- Cselekvésen alapuló tanulás. Mindig tartalmaz választási lehetőséget, amely a gyermek egyéni érdeklődésére épít és lehetőséget ad a szabad önkifejezésre. Személyre szabott, pozitív értékeléssel segítjük a gyerekek személyiségének kibontakozását.
- A különböző motiváló hatásokat megfelelő módon használjuk ki a gyermeki önfejlődés inspirálására. Támogatjuk az eltérő szükségletű gyerekeket az eltérő tanulási stílusok érvényesülésében.
- Így biztosítjuk az óvoda- iskola átmenet megkönnyítését, a differenciálást, az érzelmi légkört és a játék elsődlegességét.

Célja:

- Az óvodai tanulás elsődleges célja gyermekek egyéni képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, valamilyen konkrét produktum létrehozása. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyerekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

Feladatai:

- Spontán, illetve utánzásos, az óvónő által irányított sokoldalú megfigyelés, tapasztalatszerzés.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Olyan óvodai életvitel kialakítása, fenntartása, ahol a nap folyamán adódó helyzeteket kihasználva, természetes és szimulált környezetben, utánzásos, spontán és irányított tevékenységre, tapasztalatszerzésre legyen lehetősége minden gyerekeknek.
- A spontán és utánzásos tanulás mellett, azt kiegészítve, naponta kezdeményez tervezett foglalkozást a gyerekek életkorától, ismereteitől függően eltérő időkeretben, illetve tartalomban, valamint szervezeti keretben.
- Évszakokra bontott kerettervünk adott csoportra történő lebontása, megvalósítása.
- Olyan témák feldolgozása, ami az adott időszakban foglalkoztatja a gyerekeket, érdeklődésükre számíthatunk, ezáltal új ismeretet szerezhetnek a gyerekek.
- Hetirendünkben az 5 féle tevékenység egy olyan ritmust adjon a csoport életének, mely a gyerekek számára is érzékelhető és biztonságérzetet ad.
- A gyerek cselekvését, érzékelő apparatusuk (tapintás, látás, hallás) sokoldalú igénybevétele kísérje.
- Bízassa a gyerekeket cselekvéseik, élményeik megfogalmazására.
- Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

11. A SZOCIÁLISAN HÁTRÁNYOS HELYZETŰ GYERMEKEK DIFFERENCIÁLT FEJLŐDÉSÉNEK, FEJLESZTÉSÉNEK SEGÍTÉSE

Célja:

- Észrevenni és kiemelt figyelmet fordítani azokra a gyerekekre, akiknek fejlődését negatív környezeti hatások, társadalmi, kulturális hátrányok gátolják.
- Prevenció, a gyermekek esélyegyenlőségének növelése, a gyermeki jogok és érdekek érvényesítése, testi-lelki egészségüknek és a családban történő nevelésüknek elősegítése, szükség szerint segítségnyújtás, valamint együttműködés a különböző intézményekkel és szakemberekkel.

Feladata:

- A hátrányok csökkentése, a hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyerekek és családok segítése.
- A veszélyeztetettség csökkentése.
- A gyermekek fejlődését korlátozó ártalmak kiszűrése szakemberek bevonásával.
- A családdal, a Családsegítő szolgálattal, a Pedagógiai Szakszolgálat szakembereivel, a gyermekvédelmi felelőssel együttműködve folyamatosan segíteni személyiségük fejlődését.

Az óvodapedagógus feladata:

- A hátrányok ne növekedjenek.
- A fokozott törődés ne megkülönböztetett bánásmódban fejeződjék ki.
- Érzelmi támaszt nyújtó bizalmat sugározzon.
- A gyermek iránti megbecsülés, elfogadó szeretetteljes beállítódással.
- A szülők bizalmának megnyerése, mert a segítség elfogadó és együttműködő kapcsolatban eredményesebb.

12. ÓVODÁNK GYERMEKVÉDELMI MUNKÁJA

Végzése minden óvónő munkaköri kötelessége. „Az óvodapedagógusoknak közre kell működniük a gyermek és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények feltárásában, megszűnésében.” Előítélettől mentes és befogadó magatartás szükséges ahhoz, hogy intézményünkben egyetlen óvodás se érezze magát peremhelyzetűnek.

Célja:

- Az egészséges személyiségfejlődést károsító hatások észrevétele.
- Mindazon körülmények, feltételek feltárása, elhárítása, enyhítése és megszüntetése, amelyek a gyermekek egészséges testi, lelki és szociális fejlődését hátrányosan befolyásolják, illetve veszélyeztetik.
- A valamely okból hátrányos helyzete kerültek esélyeinek javítása, segítése.

Feladata:

- Lehetőségteremtés minden gyermek egyéni képességeinek a maximális kibontakoztatására.
- Segítségadás és kompenzálás – egyénenkénti bánásmóddal – **a hátrányok csökkentése érdekében**. Prevenció, segítségnyújtás.
- A család figyelmének felhívása az emberi kapcsolatok kialakítására való képesség állandó formálásának a fejlesztésére, hogy egy-egy család, egy-egy ember ne csak magára, hanem a többiekre is gondoljon.

Elveink:

- A gyermek méltóságának a tiszteletben tartása (humánus, megértő, egyénenkénti bánásmód)
- A család, a családi nevelés tiszteletben tartása és erősítése, (a gyermek a családé, melynek sajátos feladatait az óvoda nem veheti és nem is veszi át! A szülőket a legjobb óvoda is csak helyettesítheti, de nem pótolja)- Tapintatos, személyes kapcsolattartás.
- Folyamatos, segítő és nem számon kérő kapcsolat kialakításával – a gyermek iránti felelősség ébren tartása.

Módszereink:

- Titoktartási kötelezettség a családokat érintő kérdésekben.
- Gyakorlatunkban – mely egyszerre kíséri figyelemmel a családi körülményeket és a gyermek fejlettségi mutatóit – a személyre szóló érintkezési formák előtérbe állítása. Ritkán fordul elő, hogy valamilyen körülmény megakadályozza a közvetlen viszony létrejöttét és fenntartását.

Gyermekvédelmi látókörbe kerülés kritériumai (érintettek köre), a személyiségfejlődést károsító hatások okai:

- Egészségügyi ártalmak
- Átmeneti érzelmi válság a családban (testvérféltékenység, válás, haláleset).
- Deviáns szülői magatartás (bűnöző életmód), erkölcstelen családi környezet.
- Elhanyagoló nevelés.
- Családon belüli erőszak.
- Szenvedélybeteg a családban.
- Súlyos anyagi nehézségek.
- Ingerszegény környezet.
- Rossz lakáskörülmények.
- Munkanélküliség.
- Csonka család.
- Tartós betegség.

Módszerek:

- Családlátogatás
- Kérdőív
- Interjú
- Megfigyelés (áttételesen, ahogy a játékban megjelenik)

Csoportstatisztika elkészítése

Diagnózis felállítása

felelős: csoportok óvónői

Határidő: október 1.

A gyermekvédelem szempontjából óvodai gyakorlatunk fő céljainak jellemzői a következők:

- Az óvodáskorhoz méltó óvodás évek megteremtése, hogy a gyermek, gyermek lehessen.
- A meleg, elfogadó légkör biztosítása, mely ténylegesen kizárja, hogy bármely gyermek, bármilyen oknál fogva, hátrányos, kiszolgáltatott helyzetbe kerüljön.
- A játék mindenek feletti elismerésének a gyakorlata, az igyekezet, hogy erre minden gyermeknek legyen ideje, s ebben örömét is lelje.
- Megfelelő feltételek, az egészséges környezet biztosítása.
- A különböző módon és tempóban fejlődő gyermekek egyediségének az elismerése, a megszegyenítés és kiszolgáltatottság érzését mellőző módszerek alkalmazása.
- A speciális nevelési szükségletű gyermekek megfelelő ellátása.
- A minden egyes gyermek MÁS – szemléletének az elfogadása. Ez a MÁS nem megkülönböztetés, hanem annak a hite, hogy nem vagyunk egyformák.

A gyermekvédelmi munka feladatainak alapja: a gyermek személyiségi jogainak az elismerése.

- A családok elismerése, tapintatos – személyes kapcsolattartáson keresztül a peremhelyzet okainak feltárása.
- A segítségadás jellegétől függő preventív és korrekciós módszerek alkalmazása, az egyéni sorsokkal való törődés.
- A speciális gyermeki képességszintre alapozott fejlesztő tevékenység végzése humánus, megértés és szeretetpótlás módszerével.
- Esetenkénti hatósági intézkedés kezdeményezése.
- A családra való hatékonyabb „ráhatás” érdekében kapcsolattartás felelős személyekkel, intézményekkel.
- A gyermekvédelmi munka folyamatos elemzése, értékelése és dokumentálása.

A gyermekvédelmi munkát segítő külső szervek, egyének:

- Andocs Község Önkormányzata
- Családsegítő Szolgálat
- Somogy Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Tabi Tagintézményeinek munkatársai (pszichológus, logopédus, fejlesztő pedagógus)

Stratégiai fázisai:

- A hátrányos vagy veszélyeztetett helyzet kiszűrése. Diagnózis felállítása.
- Az óvodavezető informálása.
- A közös konzultáció a csoport óvónői, gyermekvédelmi felelős és az óvodavezető között.
- A veszélyeztetett helyzet jelentése a Gyámügyi Osztály felé.
- Kapcsolatfelvétel a szülővel, a probléma jelzése, segítség felajánlása.
- Igényel-e segítséget?
- Jelzés a gyermekvédelmi felelősnek.
- Egyéni feladatterv kidolgozása, nevelési feladatok, módszerek, a segítségnyújtás lehetséges formájának meghatározása.
- Pedagógiai fejlesztő munka.
- Nyomon követés és bevételek vizsgálata.

Felelős: a csoport óvónői

Határidő: május 31.

Gyermekvédelmi felelős feladata az illetékes szervekkel a folyamatos kapcsolattartás, információcsere, koordinálás, valamint az óvodaszintű statisztikák elkészítése.

12.1. A gyermek mérése gyermekvédelmi szempontból

A gyermek neve:

Adatai:

A rizikó megnevezése:

A helyzet megítélése:

- halmozottan hátrányos
- hátrányos
- veszélyeztetett

A segítségadás lehetséges formái, feladatterve:

Igénybe vett külső támogatás, segítség:

- ingyenes étkezés
- rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény
- egyéb természetbeni juttatás
- rendszeres fejlesztő foglalkozásokon való részvétel
- logopédiai ellátás

Külső szervekhez intézett jelzések:

- Gyámügyi Osztály
- Pedagógiai szakszolgálat
- Logopédus

13. ÓVODÁNK KAPCSOLATAI

Család-óvoda partnerkapcsolat:

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés.

A szülőkkel való kapcsolatunk az évek során a szoros együttműködésnek köszönhetően sokkal differenciáltabbá, személyesebbé vált.

Célja:

- A folyamatos egymást segítő kapcsolattartás.
- A család értékrendszerének ismerete.
- Az együttműködés folyamatában higgadt partneri szerep az óvoda részéről.

Feladata:

- Jobban figyelembe kell vennünk mi érdekli a szülőket óvodánk életéből, a gyermekek neveléséből.
- Jobban előtérbe kell állítani a személyre szóló érintkezési formákat.
- Rendszeres, tervezett tájékoztatást a gyermekek fejlődéséről.

Együttműködésünk alap gondolatai:

- A gyermek a családé, melynek sajátos feladatait az óvoda nem veheti és nem is veszi át.
- A szülőket az óvoda csak helyettesítheti, de nem pótolhatja. Az óvoda a családdal együtt felelős a gyermekért, személyiségeinek és képességeinek alakulásáért. A család (általában) pontos tájékoztatása óvodánk életéről, folyamatosan.
- Természetesnek tartjuk, hogy a szülőnek véleménye van a gyermeke óvodai életével kapcsolatban.
- Joga van ahhoz, hogy tájékozott legyen nevelőmunkánkról.

A szülői összejövetelek szervezésével kapcsolatos óvónői feladataink:

- A kötetlen formájú elhelyezkedést biztosító csoportszobai elrendezés.

- Az időkeretek átgondolását (maximum 1-1,5 óra)
- Kerüljük a monoton beszámolókat.
- Az együttléteket barátságosabbá tesszük gyermekmunkák nézegetésével, könyvekkel, fotókkal, humoros beszámolókkal, teázással.
- Az óvónők megjelenésükben is ünnepélyességet és „önmagukat” tükrözik.

Az eredményes kapcsolattartás feltételei:

- A szülő érezze a bizalmat, hogy az óvoda segíteni akaró partner.
- Az óvoda minden dolgozójának kötelessége, hogy előítéletektől mentesen közeledjen a családokhoz. Érezzék, hogy szeretik a gyerekeket.
- A gyermekét a szülő ismeri a legjobban! – ezért kérését, javaslatát mindenkinek komolyan kell venni. Érezzék a szülők, hogy számítunk véleményükre, és tiszteletben tartjuk nevelési elveiket.
- Tiszteletben tartjuk a család világnézetét.

A kapcsolattartás időszakos formái:

- 1. A beíratás:** Minden évben, a tavaszi időszakban, április 20 - május 20 közötti időszakban várjuk a óvodáskort elért gyermekek és szüleik jelentkezését.
- 2. A családlátogatások:** Célja, hogy az óvónők megismerjék a gyermekeket közvetlen környezetükben. Tájékozódjunk a család nevelési szokásairól.
- 3. A beszoktatás:** Azért van szükség rá, mert új szokásokkal, felnőttekkel, környezettel találkozik a gyermek. Az anyás beszoktatással a gyermek biztonságban érzi magát az első néhány nap, megismeri a felnőtteket, társait. A szülő pedig már az első napokban megismerheti az óvodai életet.
- 4. A szülői „értekezletek”:** Az óvodát, a csoportot érintő legfontosabb témák, feladatok, programok megbeszélése. Évente 2x illetve szükség szerint. Szülői kérésre rendkívüli szülői értekezletet tartunk.
- 5. Fogadó órák:** Ezek az alkalmak adnak lehetőséget bizalmas információ cserére a gyermekekről. A pedagógusokkal előre egyeztetett időpontban.
- 6. Nyílt napok:** Lehetőséget biztosítunk, hogy a szülők betekintsenek az óvoda napi életébe. Szervezünk közös munkadélutánokat is, ahol a gyermekekkel közösen tevékenykedünk (adventi készülődés, egyéb ünnepi előkészületek)
- 7. Rendezvények, ünnepélyek**

A folyamatos kapcsolattartás lehetőségei:

- Óvónővel rövid megbeszélések.
- Faliújság naprakész információi.
- Étrend kiírása.

A Szülők közösségének képviselői:

A csoportok által választott szülői képviselőkkel az év folyamán 2-3 alkalommal összeövetelt szervezünk az aktuális kérdések egyeztetésére, tájékoztatására, amit ők a szülőknek továbbítanak egyéni beszélgetéseken, szülői „értekezleteken”.

Óvoda-iskola:

Célja:

- A kapcsolatok kialakításában, kezdeményezésében az óvoda legyen nyitott, kezdeményező.
- A jó kapcsolat alapja a kölcsönös tisztelet és megbecsülés egymás munkája iránt.
- Nem felkészítjük, hanem *alkalmassá tesszük az iskolai életre.*

Feladata:

- Programunk megismertetése, elfogadtatása.
- Emberi és szakmai kapcsolatok folyamatos ápolása.
- Érdeklődés egymás szakmai munkája iránt. Szakmai tanácskozások szervezése.
- Közös ünnepek, vagy egymás ünnepeire meghívás.
- Kölcsönös látogatás az intézményekben.

Hogy az átmenet zökkenőmentes legyen:

- Meghívjuk a tanítónőket a nagycsoportokba, utána beszélgetést szervezünk.
- A gyermekek látogatása az iskolákban.

- Megszervezzük a szülők és az első osztályos tanítónők találkozását az óvodában.
- A tanévnyitóra a volt nagycsoportos gyerekeket a volt óvó nénijük is elkíséri.
- Az óvónők látogatása az első osztályokban, melyet tapasztalatcsere követ.
- Kérdőív, interjú – visszajelzés – értékelése, elemzése.

Kapcsolat a pedagógiai szakszolgálattal:

- Év elején fejlettségmérő vizsgálatok a nagycsoportos óvodások körében, szükség szerint középső csoportban.
- Iskolaérettségi vizsgálatok.
- Logopédiai fejlesztés.
- Pszichológus szakember segítségével magatartási és viselkedésproblémák esetén.
- Pszichológus látogatása szülői értekezlet keretében, melynek alkalmával tájékoztatást kapnak a szülők az iskolaérettség kritériumairól, a foglalkoztató kérdésekről.
- A fejlesztőpedagógus foglalkozásai az óvodában történnek, a munkáltatója alapján meghatározottak szerint.

Kapcsolat a gyermekjóléti szolgálattal:

- A kapcsolatot a gyermekvédelmi szolgálattal az intézményvezető és a gyermekvédelmi felelős végzi. A szülők tájékoztatása a gyermekvédelemmel kapcsolatosan az óvoda hirdető tábláján történik:
- Az intézmény **gyermekvédelmi munkáját** megbízott gyermekvédelmi felelős végzi a feladataiban meghatározottak szerint. Nyilvántartja, adminisztrálja a jelzett eseteket. Közreműködik a problémák megoldásában, együttműködik a gyermekvédelmi rendszer helyi szervezeteivel. Gyermekbántalmazás vélelme, vagy egyéb pedagógiai eszközökkel meg nem szüntethető veszélyeztetettséget írásban jelzi a Gyermekjóléti Szolgálatnak.
- A gyermekvédelmi felelős személyéről és a vele való kapcsolattartás helyéről, idejéről a szülőket faliújságon tájékoztatjuk.

Kapcsolat az egyházzal:

Hit és vallásoktatás: Az óvoda tiszteletben tartja a szülők vallási meggyőződését. Az intézmény lehetőséget biztosít az egyház által szervezett hit- és vallásoktatáson való részvételre. A hitoktatással kapcsolatos feladatok ellátása során együttműködünk az egyház hitoktatójával. A hitoktatáson való részvételre azok a középső és nagy csoportos gyerekek jogosultak, akiknek a szülei erről írásban nyilatkoztak. Hit és vallásoktatásra hetente egy alkalommal kerül sor az intézményben.

Egészségügyi szakszolgálatok:

Az óvoda gondoskodik a gyermekek rendszeres egészségügyi vizsgálat megszervezéséről. Az óvodába járó gyermekek intézményen belüli egészségügyi szűrését a házi orvos és a védőnő látja el. Évente fogorvosi szűrés történik a gyermekek körében. Ha a gyermek balesetet szenved, szükség esetén mentőt kell hívni (azonnal orvoshoz kell vinni) és értesíteni kell a szülőt. Az óvoda működése során az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat által meghatározott szabályokat szigorúan be kell tartani. (fertőtlenítés, takarítás, mosogatás, fertőző megbetegedés jelentése stb.)

Háziorvos, védőnő, fogorvos.

Célja:

- Éves munkaterv alapján, időben tervezhető kapcsolattartás.

Feladata:

- Szűrések idejének egyeztetése.

Kapcsolat a fenntartóval:

- jelentések, beszámolók készítése,
- intézményvezetői tanácskozásokon keresztül kölcsönös informálás,
- egymás rendezvényei iránti érdeklődés szükség szerint részvétel.

14. ÓVODÁNK HAGYOMÁNYAI, ÜNNEPEI, EGYÉB RENDEZVÉNYEI

Az óvodai ünnepek kulcsfontosságúak továbbra is nevelőmunkánkban.

A szülőkkal való nyílt párbeszéd és szoros együttműködés legfontosabb színterei az ünnepek. Jó alkalom a beszélgetésre, a találkozásra.

Az ünnep lehetőséget nyújt a sajátos, egyéni arculat megteremtésére.

Az ünnepek kiemelik bennünket a hétköznapiakból és nagyobb aktivitásra, kreativitásra ösztönöznek.

A hagyományok ápolása szempontjából is fontosak az ünnepek, hiszen kultúránk megismertetésére adnak lehetőséget. Végig kell járnunk a múltat, mert erre építhetjük a jövőnkét. A régmúlt élményei is segítik az én tudat és magyarságtudat kialakulását.

„A hagyomány minden embernek visszaadja önmagát.”

/Hamvai/

Az ünneplés lényege sokszor nem is maga az ünnep, hanem az a sokféle előkészület, ami tevékenykedésre, ötletek kidolgozására, önálló elképzelések megvalósítására adnak lehetőséget.

Az előkészületek a csoporton belüli közösségi érzések alakításában tág teret nyújtnak. Itt jó, ha az egymás melletti csoportok is együttműködnek.

Legyen elég időnk az ünnepléshez kapcsolódó tevékenységek elvégzésére.

14.1. Óvodánk ünnepi rendezvényei, megemlékezések, népi hagyományok ápolása

Hónap	Óvodaszintű ünnepek	Nemzeti ünnepek	Néphagyományok	Csoportrendezvények, egyéb tev.
Szeptember Őszelő	Az új gyermekek fogadása. Szüreti rendezvényen részvétel		8. Kisasszony napja Vándormadarak útra kelnek 20. Takarítási világnap 29. Mihály nap	Születésnapok megünneplése. Kirándulások szervezése.
Október Őszhó	Szüreti időszak Őszi nap Óvodánk névadó ünnepe Assisi Szent Ferenc Idősek napja	23. Nemzeti ünnep Hazafias érzelmeink elmélyítése.	Szőlőszüret, dióverés, szüreti multságok.	4. Állatok világnapja Születésnapok
November Őszutó			25. Katalin napja	Születésnapok
December Télelő	6. Mikulás napja, Adventi vásár, Karácsony ünnepe Gyertyagyújtás Idősek karácsonyi köszöntése		Advent kezdete 4. Borbála ág 13. Luca nap Karácsonyköszöntés	Adventi koszorú és naptár készítése. Borbála ág vízbe helyezése. Luca napi kotyolás. Mézeskalácssütés. Csoportszobák díszítése. Születésnapok.
Január Télhó	Újévköszöntő		6. Vízkereszt Karácsonyi ünnepkör vége. Farsang kezdete	Népi jókívánságok. Születésnapok. Téli kirándulás.
Február Télutó	Farsangi hét Télbúcsúztató		2. Medve megfigyelése. Gyertyaszentelő 24. Mátyás a tél hatalmát megtörő	Hóolvadás Születésnapok
Március Tavaszelő		15. Nemzeti ünnep Hazafias érzelmek elmélyítése	Sándor, József, Benedek meleghezó napok.	Huszárcsákók, zászlók készítése. 22. Víz világnap Születésnapok
Április Tavaszhó	Tavaszcélzás ünnepe Húsvét		Locsolkodás	Növényhajtás Tojásfestés, nyuszi fészkek készítése. 22. Föld napja Születésnapok
Május Tavaszcélzás	Anyák napja Gyermeknap Évzáró		Májusfaállítás	10. Madarak, fák napja Ajándékkészítés. ünnepi köszöntés. Ballagóknak ajándék Születésnapok

14.2. A szülő, a gyermek, az óvodapedagógus együttműködésének formái, lehetőségei

Ki	Kit	Mikor	Mit	Gyakoriság	Dokumentáció	Vezeti	Felelős
Óvoda-vezető	Szülőt	Április	Beíratás	Évente	Plakát Levél	Óvodavezető	Óvodavezető
Óvoda-vezető Óvónők	Szülőt	Augusztus	Az új szülők tájékoztatása életrendünkről, napirendünkről	Évente	Feljegyzés Jegyzőkönyv	Óvodavezető Óvónők	Óvodavezető
Óvónők	Szülőt	Szeptember	Anyás befogadás	Szept. folyamatosan	Egyéni fejlődési dosszié	Csoport párosok	Csoport párosok
Óvónők	Szülőt	Augusztus Szeptember	Az első családlátogatás	Szülőkkel való egyeztetés alapján	Csoportnapló Egyéni fejlődési dosszié	Csoport párosok	Csoport párosok
Óvónők	Szülőt	A szülőkkel történő egyeztetés alapján.	Fogadóóra	Igény szerint	Csoportnapló Egyéni fejlődési dosszié	Csoport párosok	Csoport párosok
Óvoda-vezető Óvónők	Szülőt	Munkaterv alapján.	Közös szülői értekezletek, szülői értekezletek, munkadélutánok	Tanévnyitó, tanévzáró Évente 2-3 szor	Jegyzőkönyv	Óvodavezető Csoportok óvónői	Óvodavezető Csoport óvónői
Óvoda-vezető Óvónők	Szülőt	Ősz-Tél-Tavaszi	Faliújság	Évente 3 alkalommal	Faliújság	Rendező csoportok óvónői	Óvodavezető Óvónők
Óvoda-vezető Óvónők			Őszi nap Gyertyagyújtás Tavaszköszöntő Ovi bál Gyermeknap	Évente kétszer	Feljegyzés	Óvodavezető Óvónők	Óvodavezető Óvónők
Óvoda-vezető	SZM tagot	Évi 2 alkalommal ill. aktualitás szerint	Óvodát érintő információk	Évente kétszer	Jegyzőkönyv	Óvodavezető	Óvodavezető
Óvónők Óvoda-vezető	Szülőt	Aktualitás szerint	Közös ünnepek Anyák napja Évzáró Nyílt hét Nevelés n.mn. Kirándulás	Évente	Feljegyzés	Óvónők Óvodavezető	Óvónők Óvodavezető

15. AZ ÓVODÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI

Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény. Az óvoda felveheti azt a gyermeket is, aki a harmadik életévét a felvételétől számított fél éven belül betölti, feltéve, hogy minden, a településen, lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező hároméves és annál idősebb gyermek óvodai felvételi kérelme teljesíthető.

Az óvodai beiratkozásra a tárgyév április 20-a és május 20-a között kerül sor. A fenntartó az óvodai beiratkozás idejéről, az óvodai jogviszony létesítésével összefüggő eljárásról a beiratkozás első határnapját megelőzően legalább harminc nappal

- közleményt vagy hirdetményt tesz közzé a saját honlapján,
- közlemény vagy hirdetmény közzétételét kezdeményezi a fenntartásában működő óvoda honlapján, ennek hiányában a helyben szokásos módon.

A fenntartói közlemény, hirdetmény tartalmazza:

- az óvodai felvételtől, az óvodai jogviszony létesítéséről, a nevelési év meghatározásáról,
- az óvodai beiratkozás időpontjának meghatározásáról,
- a gyermek óvodai beíratásához szükséges közokiratokról, dokumentumokról,
- az óvodáztatási kötelezettség nem teljesítése esetén alkalmazható jogkövetkezményekről,
- az integráltan nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai felvételéről, a nevelésükre az alapító okiratuk szerint jogosult óvodákról és azok elérhetőségéről,
- az óvoda felvételi körzetéről szóló tájékoztatást,
- az óvodai felvétel tárgyában meghozott döntés közlésének határnapját, amely legkésőbb a beiratkozásra kiírt utolsó határnapot követő huszonegyedik munkanap, valamint
- a jogorvoslati eljárás szabályait.
- A szülő az óvodai nevelésben történő részvételre jogszabály alapján kötelezett gyermekét köteles beíratni a települési önkormányzat vagy a fenntartó által közzétett közleményben vagy hirdetményben meghatározott időpontban.
- A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a harmadik életévét betölti, a nevelési év kezdő napjától legalább napi négy órában

óvodai foglalkozáson vesz részt. A jegyző a szülő kérelmére és az óvodavezető, valamint a védőnő egyetértésével, a gyermek jogos érdekét szem előtt tartva, annak az évnak az augusztus 31. napjáig, amelyben a gyermek az ötödik életévét betölti felmentést adhat a kötelező óvodai nevelésben való részvétel alól, ha a gyermek családi körülményei, képességeinek kibontakoztatása, sajátos helyzete indokolja.

- Az a szülő, aki felmentést kér a kötelező óvodai nevelésben való részvétel alól, az óvodai beiratkozásra meghatározott időtartam kezdő időpontjáig nyújtja be kérelmét a gyermek lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes jegyzőhöz, továbbá a kérelem másolatát a kötelező felvételt biztosító óvoda vezetőjéhez.
- A kötelező óvodai nevelésben való részvétel alól felmentett gyermek szülője a nevelési év közben kérheti a gyermek óvodai felvételét.

Az óvodai beiratkozásakor be kell mutatni:

- a gyermek nevére kiállított személyi azonosítót és lakcímet igazoló hatósági igazolványt,
- a szülő személyi azonosító és lakcímet igazoló hatósági igazolványát.

Az óvoda vezetője:

- az óvodai felvételi, átvételi kérelemnek helyt adó döntését írásban,
- a kérelem elutasítására vonatkozó döntését határozati formában közli a szülővel.
- Az óvodai nevelésben való részvételre kötelezett gyermek átvétele esetén az óvoda vezetője a döntésről értesíti az előző óvoda vezetőjét.
- A kötelező felvételt biztosító óvoda vezetője értesíti a gyermek lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes települési önkormányzat jegyzőjét, ha a gyermeket az óvodába nem írárták be.
- Az óvoda vezetője értesíti a gyermek lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes települési önkormányzat jegyzőjét, ha olyan gyermeket vett fel vagy vett át, akinek lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye nem a nevelési-oktatási intézmény felvételi körzetében van.
- Az óvodába felvett gyermeket az óvoda nyilvántartja. Ha a gyermek óvodát változtat, további nyilvántartása az átadó óvoda értesítése alapján az átvevő óvoda feladata. Az óvoda törli az óvodába felvettek nyilvántartásából azt a gyermeket, akinek óvodai jogviszonya a bekezdés szerint megszűnt.
- Az új gyermekek fogadása szeptember 1-től folyamatosan történik. Az újonnan jelentkező gyermekek fogadása az óvodai nevelési évben

folyamatos. Az óvodába felvett gyermekek csoportba való beosztásáról a szülők és az óvodapedagógusok véleményének kikérése mellett az óvodavezető dönt. A csoportba való beosztását a gyerekek fejlettsége, érettsége és a kialakítható létszám szabja meg.

- Az óvoda biztosítja felvételét vagy átvételét annak a gyermeknek, aki köteles óvodába járni, ha lakóhelye ennek hiányában tartózkodási helye a körzetben van.

16. ELVÁRHATÓ EREDMÉNYEK ÓVODÁSKOR VÉGÉRE AZ ÓVODAI NEVELÉS ÉS A CSALÁDI NEVELÉS ÖSSZEANGOLT HATÁSÁRA

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

- Óvodásainknál a test-lélek és szellem életkorra jellemző összhangja figyelhető meg.
- Mozgásuk rendezett, koordinált. A nagy- és finommozgások bátor (ügyes) kivitelezésére alkalmas.
- Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.
- A gyermekek viselkedése alkalmazkodik az emberi együttélés szempontjából lényeges szabályokhoz.
- Élénkség, ugyanakkor önszabályozási képesség jellemzi őket – ami a fegyelmezési helyzeteket a minimumra csökkenti.
- Képesek a kompromisszumkötésekre, a nehézségeket változatos módon kísérlik meg már megoldani.
- Csökkenő tendenciát mutat a viselkedésük során az érzelmi lobbanékonyosság. Magatartásuk robbanékonyosságát kezdik visszafogni.
- Önállóak mind a saját személyes szükségleteik kiszolgálásában, valamint a napi közös tevékenységek során, s azok szervezésében is.
- Nyitottak, érdeklődők az emberi, természeti, társadalmi világra.
- Színek, hangok, formák, illatok, felületek, belső érzetek felfogására, megkülönböztetésére képesek, ami tapasztalás útján rögzült képességükké vált.
- Képi látásmód jellemzi őket, melynek kifejezési formáit megtalálják a rajzban, játékban, mesehallgatásban.
- Gondolkodásukat még a szemléletesség uralja. Bizonyos helyzetekben megjelennek a fogalmi gondolkodás jelei. Eszköz nélküli gondolkodásra, formális műveletre még nem érettek.
- Magányos, párban és csoportokban folyó játékokra, játékos tevékenységre való képesség jellemzi őket.
- Szívesen teljesítenek kisebb megbízatásokat.

- A kapcsolatteremtés eszközeként az érthető, helyhez illő beszédet alkalmazzák. Ismerik a legfontosabb illemszabályokat.
- Örömmel várják az iskolát. Meg akarják ismerni új környezetüket.
- Jellemzi őket az „én már ezt is tudom” büszkesége!

17. Az iskolába lépés feltételei

A TANKÖTELEZETTSÉG MEGÁLLAPÍTÁSA, A BEISKOLÁZÁS RENDJE

Magyarországon - a törvényben meghatározottak szerint - minden gyermek köteles az intézményes nevelés-oktatásban részt venni, tankötelezettségét teljesíteni.

A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, tankötelessé válik. A tankötelezettség teljesítése a tanév első tanítási napján kezdődik.

Ha a gyermek az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget korábban eléri, a felmentést engedélyező szerv a szülő kérelmére engedélyezheti, hogy a gyermek hatéves kora előtt megkezdje tankötelezettségének teljesítését.

A tankötelezettség megkezdésének feltétele, hogy a gyermek értelmi, lelki, szociális és testi fejlettségének állapota elérje az iskolába lépéshez szükséges szintet.

A tankötelezettség megkezdésének halasztását és a korábbi iskolakezdést főszabály szerint az Oktatási Hivatal engedélyezi.

A tankötelezettség halasztása:

- Ha a felmentést engedélyező szerv azért engedélyezi a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való részvételét, vagy a szakértői bizottság azért javasolja a tankötelezettség megkezdése alóli felmentésre irányuló kérelem benyújtására nyitva álló határidő előtt a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való részvételét, mert a gyermek sajátos nevelési igényű, vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, akkor a gyermek számára az óvoda a szakértői bizottság által javasolt fejlesztéseken túl, a tankötelezettség teljesítésének megkezdéséhez szükséges értelmi, testi, lelki és szociális

érettség elérésére irányuló, az óvodai nevelés időkeretébe ágyazott célzott foglalkozásokat biztosít.

- A szülő, a gyámhatóság a kérelmét legkésőbb az iskolakezdés évének január 18-áig nyújthatja be a felmentést engedélyező szervhez. Az eljárás ügyintézési határideje ötven nap. A szülő bármilyen indok alapján vélelmezheti, hogy gyermeke számára az iskola megkezdése még nem indokolt. Az eljárást megindító kérelemben bármilyen releváns ok, körülmény, állapot, tény megfogalmazható, amely indokoltá teszi az iskolakezdés halasztását. Az eljárásban ezen körülmények vizsgálatára kerül majd sor. A szülő a kérelméhez bármilyen általa lényegesnek tartott dokumentumot mellékelhet, elkérheti az óvodától a gyermek fejlődését nyomon követő nyomtatványt is, és azt is csatolhatja. Így az Oktatási Hivatalban a kérelemmel foglalkozó szakemberek közvetve az óvoda véleményére is figyelemmel lesznek. Az óvoda által kiállított és a gyermek óvodai fejlődését nyomon követő nyomtatványnak a kérelemhez csatolása nem kötelező, hiszen nem csak olyan körülmény, állapot, tény merülhet fel, amelyet ez a dokumentum támaszt alá.

Az Oktatási Hivatal eljárása közigazgatási hatósági eljárás. Ha az Oktatási Hivatal úgy ítéli meg, hogy a megalapozott döntéshez különleges szakértelemre van szükség, akkor a területileg illetékes szakértői bizottsághoz fordul, amelynek munkatársai megfelelő szakértelemmel rendelkeznek ahhoz, hogy megítéljék a gyermek fejlettségét. A szakértői bizottság komplex pedagógiai – gyógypedagógiai – pszichológiai, szükség szerint orvosi vizsgálat alapján alakítja ki szakvéleményét, és az Oktatási Hivatal ez alapján dönt.

A kérelem benyújtásával kapcsolatos fontosabb szabályok a következők:

- A szülő vagy gyám a kérelmet kizárólag az Oktatási Hivatalhoz nyújthatja be. A beadványnak tartalmaznia kell a kérelmező nyilatkozatát arra nézve, hogy ő jogosult a kérelem benyújtására, mivel a szülői felügyeleti jogot egyedül gyakorolja, vagy – közös szülői felügyelet esetén – a másik szülő kifejezett hozzájárulásával jár el.
- A szülő vagy gyám a kérelmet az Oktatási Hivatal által a honlapján elérhetővé tett informatikai támogató rendszer segítségével kitöltött, majd kinyomtatott és aláírt vonalkódos adatlapon, papíralapon nyújthatja be.

- A kérelmeket az Oktatási Hivatal honlapján (www.oktatás.hu) ügyfélkapus azonosítással elérhető Köznevelési Engedélyezési Rendszeren keresztül elektronikus úton vagy, a kinyomtatott és aláírt papír alapú kérelmet postai úton kell beküldeni, az alábbi címre:

Oktatási Hivatal

Budapest 1982

A kérelmet nem lehet e-mailben beküldeni!

A kérelem kötelező tartalmi elemei:

- a kérelmező (szülő, gyám) adatai: név, születési adatok, kapcsolattartási adatok (postai cím, e-mail-cím, telefonszám)
- a gyermek személyes adatai: név, születési hely és idő, oktatási azonosító szám (amelyet az óvodától tud a szülő vagy gyám megkérdezni), lakcím
- az óvoda adatai, amellyel a gyermek jogviszonyban áll: az óvoda OM azonosító száma, neve, címe – ezeket az adatok szintén az óvodától tudja a szülő vagy gyám megkérdezni
- a gyermeknek milyen egyéni adottsága, sajátos helyzete indokolja, és fejlődése, iskolai életre felkészülése szempontjából miért lenne előnyös további egy évig az óvodai nevelésben maradása
- a kérelmező szülő nyilatkozata arra nézve, hogy ő jogosult a kérelem benyújtására, mivel a szülői felügyeleti jogot egyedül gyakorolja, vagy – közös szülői felügyelet esetén – a másik szülő kifejezett hozzájárulásával jár el.

A kérelemben foglaltakat alátámasztó dokumentum(ok) másolatát (szakorvosi vélemény, pedagógiai szakszolgálat szakértői bizottságának szakvéleménye, fejlődést nyomon követő nyomtatvány stb.) – ha rendelkezik ilyennel – csatolni kell a kérelméhez.

Ha a szülő adott év január közepéig kézhez kapja a Pedagógiai Szakszolgálat szakértői bizottsága által kiállított szakértői véleményt, melyben szerepel, hogy a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben részesüljön, nem kell kérelmet benyújtani az Oktatási Hivatalhoz. Ilyenkor a szakértői véleményt csak az óvodában kell bemutatni.

Az iskolakezdés halasztását legfeljebb egy alkalommal (egy nevelési évre) lehet kérni.

A gyermek tankötelezettségének hat éves kornál korábban történő megkezdése

A hatályos jogszabályok alapján – fenntartva ezzel a korábbi szabályozást – arra is van lehetősége a szülőnek, hogy kérelmére a gyermek már hatéves kora előtt megkezdje tankötelezettségének teljesítését, feltéve ha az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget korábban eléri. Ebben az esetben is az Oktatási Hivatalhoz kell a szülőnek benyújtani a kérelmet, amelyet az Oktatási Hivatal honlapján elérhető formanyomtatvány kitöltésével és ezt követő aláírásával lehet kezdeményezni.

A tankötelezettség korábbi megkezdése esetén amennyiben a Hivatal helyt ad a szülő kérelmének, a gyermek egy tanévvel korábban válik tankötelessé, vagyis egy évvel korábban kezdi meg az általános iskolai tanulmányait. A szülő nem hagyhatja figyelmen kívül a Hivatal határozatát, azzal ellentétes módon a későbbiekben nem dönthet úgy, hogy mégsem íratja be az iskolába a gyermekét. A szülő utólagosan nem kérheti a Hivatal döntésének megváltoztatását/visszavonását.

A szülők tájékoztatása a beiskolázással kapcsolatos tudnivalókról szülői értekezleten, fogadóórán illetve hirdetmények közzétételével történik.

Az óvoda a tankötelezettség megkezdésekor a gyermek fejlettségével kapcsolatban:

- A gyerekekről reális képet tárunk a szülő elé, konkrét érvekkel kívánunk hatni a szülőkre a gyermek igazi érdekét szem előtt tartva, akár az iskolába indulás, akár az óvodában maradás mellett döntünk.

18. Az óvoda szakmai dokumentumai

1. **Pedagógiai Program** (hosszú távú)

2. **Munkaterv** (nevelési évre szóló)

Mely tartalmazza:

- Bevezető.
- Előző év értékelése.
- Az új nevelési év feladatai.
- Konkrét feladat felelősi rendszer megtervezése.

3. **Csoportnapló**

- Az óvónők megtervezik – a korcsoportoknak megfelelően – a pedagógiai programunk alapján a csoport nevelési céljait és feladatait negyedéves bontásban. A nevelési éven belül időszakonként tervezzük a szervezési feladatokat, a tervezett programokat és azok időpontját, a tevékenységformák tartalmi elemeit, az értékeléseket, feljegyzéseket a csoport életéről.
- A hetente ismétlődő közös tevékenységeket tartalmazó hetirendet napi bontásban.
- Értékelés negyedévenként és év végén.

4. **Felvételi és mulasztási napló.** Naprakészen követi a gyermekek jelenlétét a hiányzását, illetve a hiányzás igazolását.

5. **Fejlődési napló** minden gyerekről.

Mely tartalmazza:

- A gyermek adatait
- Anamnézis, Szülői nyilatkozat
- Egyéni fejlődési lapok
- Emberábrázolás, családra

19. A NEVELÉSI PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES, A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ ESZKÖZÖK, FELSZERELÉSEK JEGYZÉKE

Az óvodai nevelőmunkát segítő szemléltetést és a gyerekek tevékenykedtetését a csoportszobákban az alábbi felszerelések és eszközök biztosítják: diavetítő, vetítívászon, CD lejátszó, tablet, okos tv.

1.Játékok: szerepjátékokhoz, mozgásos játékokhoz, építő, konstruáló játékokhoz, dramatizálás, és bábozáshoz szükséges eszközök:

Csoportszobai:

Különböző méretű fakockák,
Különböző méretű műanyagkockák,
Autók, vonatok, hajók, repülők...
Orvosi kellékek,
Konyhai eszközök,
Babák (különböző méreteken) babakocsik,
Puzzle-ok, kirakók, műanyag építőelemek,
Gyöngyök, fonalak, papírok, ollók, mintalyukasztók
Kötények, kendők, fejdíszek (koronák), szoknyák, kalapok,
Bábok: ujjbábok, kesztyűbábok stb.

Udvari:

Babaház,
Lengőhinták,
Rampás háromszögmászóka,
Piknik aszal,
Homokozó,
Függőhíd,
Fém fészekhinta fém lábakon,
Mókuserék
Rugós játékok 3 db
Forgóhinta
Előd vár mászóhálóval,
Fém mérleghinta,
Motorok, dömperek, homokozójátékok, labdák, napernyők,
Műanyag házikók,
Trambulin

2.Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök:

Labdák,
Karikák,

Tornapad,
Bordásfalak,
Szobai fa csúszókák,
Ugrókötelek,
Szalagok,
Babzsákok,
Ugráló labdák,
Relaxáló házikó 2 csővel,
Tornaszőnyeg,
Trambulin

Ének, zene, énekes játékok eszközei:

Csörgős karikák,
Cintányérok, triangolun,
Dobok,
Csengők,
Kendők, kalapok, botok,
Csattogók.

Az anyanyelv fejlesztésének a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei:

Mesekönyvek, képeskönyvek
Leporellók,
Különböző nagyságú történetet ábrázoló könyvek,
Különböző méretű- és nagyságú bábok.

Értelmi képességet és kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök:

Tapintás, szaglás, érzékelésének fejlesztése,
Logikai játékok,
Társas játékok,
Puzzle-kirakók,
Színek megismerése.

Ábrázoló tevékenységet fejlesztő eszközök:

Gyöngyök,
Színes ceruzák, különböző vastagságban,
Grafit ceruzák,
Zsírkréták,

Különböző vastagságú ecsetek,
Vízfestékek, temperák,
Különböző színű, méretű színes papírok,
Ragasztó, olló, gyurma,
Szalagok,
Természetben gyűjtött anyagok.

Természet, emberi-tárgyi környezet megismerésének eszközei:

Évszakok jellemző terméseinek gyűjtése,
Falevelek préselése,
Virágok préselése,
Gesztenye, makk, dió gyűjtés.
Évszak kirakó,
Ismeretterjesztő könyvek.

Munka jellegű eszközök:

Kisseprűk, lapátok,
Kosarak,
Talicskák,
Gereblyék,
Kapák, ásók.

Fejlesztést szolgáló eszközök:

Fejlesztő munkafüzet,
Tükör,
Feladatlapok.

A játékok, eszközök a gyermekek 30 %-nak megfelelőek.

20. Érvényességi nyilatkozat

- **Az óvodai nevelési program módosításának lehetséges indokai:**
 - A program alapján végzett nevelőmunka nem kellő hatékonyságú.
 - A törvényi vagy gazdasági változások a program módosítását teszik szükségessé.
 - A szakmai munkában olyan lényeges változások, új igények jelennek meg, amelyek a módosítást indokolják.
 - A helyi feltételek olyan mértékű változása, amelyhez hozzá kell igazítani a programban leírtakat.

- Pedagógiai Programunk érvényes: visszavonásig.

- A felülvizsgálat várható ideje: 2023. 08.

- A program módosítás előterjesztésének módja:
A nevelőtestület tagjainak lehetőségük van, hogy írásbeli előterjesztést nyújtsanak be az óvoda vezetőségének.

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezető
2. Az óvodai élet megszervezésének elvei
 - 2.1. Személyi feltételek
 - 2.2. Tárgyi feltételek
3. Gyermekkép
4. Óvodakép
5. Konceptiónk sémájának magyarázata
6. Nevelésünk keretei
 - 6.1. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés biztosítása
 - 6.2. Az egészséges életmód alakítása
 - 6.2.1. A gyermekek egészségi és testi épségének megóvása érdekében hozott szabályaink
 - 6.3. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása
7. Programunk idő és szervezeti keretei
 - 7.1. Csoportok megszervezése
 - 7.2. Életrendük
 - 7.3. Napirendünk
 - 7.4. Hetirendünk
8. Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai
 - 8.1. A játék integráló szerepe
 - 8.2. A külső világ tevékeny megismerése
 - 8.3. Művészeti tevékenységek
 - 8.3.1. Mesélés, verselés
 - 8.3.2. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
 - 8.3.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
 - 8.3.4. Mozgás
9. Munka jellegű tevékenységek
10. A tevékenységekbe megvalósuló tanulás
11. a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlődésének, fejlesztésének segítése
12. Óvodánk gyermekvédelmi munkája
 - 12.1. A gyermekek mérése gyermekvédelmi szempontból
13. Óvodánk kapcsolatai
14. Óvodánk hagyományai, ünnepei, egyéb rendezvényei
 - 14.1. Óvodánk ünnepi rendezvényei, megemlékezése, népi hagyományok ápolása
 - 14.2. A szülő, a gyermek, az óvodapedagógus együttműködésének formái, lehetőségei
15. Az óvodába lépés feltételei
16. Elvárható eredmények óvodáskor végére az óvodai nevelés és családi nevelés összehangolt hatására
17. Az iskolába lépés feltételei
18. Az óvoda szakmai dokumentumai
19. A nevelési program végrehajtásához szükséges, a nevelő munkát segítő eszközök jegyzéke
20. Érvényességi nyilatkozat
21. Legitimációs záradék